



2-нэ нап.



Зыр адрейм хуэпэжу

2-нэ нап.



ІуэрыІуатэ УРШЭ пхъуантэ

3-нэ нап.



Тэрч Іуфэ

4-нэ нап.



Адыгэшым хуэпэжа хъыджэбз-офицер

Nº119 (24.401)

2022 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 6, махуэку

Тхьэмахуэм щэ къыдок!

И уасэр зы тумэнщ

Къэбэрдей-Балъкэр Республикэм и ШІыхь тхылъыр етыным и ІуэхукІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

Архив ІэнатІэм зегъэужьыным къаруушхуэ зэрырахьэліам икіи илъэс куэд лъандэрэ хьэлэлу зэрылажьэм папщіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЩІыхь тхылъыр етын Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Архив къулыкъущ апІэм и лэжьакІуэхэу мы къыкІэлъыкІуэхэм: Гуртуев Азэмэт Оюс и къуэм - уна-

фэщіым и къуэдзэм Жырыгъу Кларэ Владимир и пхъум документхэм щІэныгъэ-техникэ лъабжьэ етынымкІэ къудамэм и инспектор нэхъыжьым

Мэшыкъуэ Светланэ Іэуес и пхъум правовой, информацэ лэжьыгъэмкІэ къудамэм и консультантым.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Казбек Іэташхьэ Налшык къалэ

2022 гъэм жэпуэгъуэм и 3-м *№96-УГ*

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэрал дамыгъэхэр тыным и ΙγэχγκΙэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Іэтащхьэм и Указ

кэм егъэджэныгъэмкІэ и ІэнатІэм илъэс куэд лъандэрэ хьэлэлу зэрыщылажьэм, щІэблэр егъэджэнымрэ

гъэсэнымрэ къаруушхуэ зэрырахьэлІам папщіэ етын къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЩІыхь тхылъыр Теувэжыкъуэ Людмилэ Хьэсэн и пхъум - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и Бэтэх къуажэм дэт . «Мэшыкъуэ Хьэмид Мусэбий и къуэм и цІэр зезыхьэ курыт школ» курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт муни-

пэщіэдзэ классхэм я егъэджакіуэм: «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІыхь зиіэ и егъэджакіуэ» ціэ лъапіэр яфІэшын

ципальнэ кіэзонэ Іуэхущіапіэм и

Чым Светланэ Степан и пхъум Налшык къалэ округым дэт «Лицей

Къэбэрдей-Балъкъэр Республи- №2» курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт эм егъэджэныгъэмкІэ и ІэнатІэм муниципальнэ кІэзонэ ІуэхущІапІэм и логопедым - дефектологым

Уэзрокъуэ Анзор Борис и къуэм Бахъсэн муниципальнэ районым хыхьэ Бахъсэнёнкэ къуажэм дэт «Курыт школ №3» курыт щІэныгъэ шрагъэгъуэт муниципальнэ Iуэхущіапіэм физкультурэмкіэ и егъэджакІуэм

Узденовэ Мадинэ Мурат и пхъум Налшык къалэ округым дэт «Прогимназие №34» курыт щІэныгъэ шрагъэгъуэт муниципальнэ кіэзонэ ІчэхушІапіэм балъкъэрыбзэмрэ литературэмкіэ и егъэджакіуэм.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Казбек

Налшык къалэ 2022 гъэм жэпүэгъүэм и 5-м

• КъБР-м и Парламентым

Гулъытэ яхуэщІыныр ягъэнэхъапэ

Егоровэ Татьянэ яlущlащ «Урысей зэ- папщlэ икlи жриlащ апхуэдэ щlыпlэхэр къуэт» партым и унафэщі Медведев республикэм къызэрыщызэlуахар. Дмитрий и ЦІыхубэ егъэблэгъапІэм къекІуэлІахэм. Іуэхугъуэ куэдым теухуат абыхэм я упщ эхэр.

ПСАЛЪЭМ папщІэ, Налшык къалэм щыщ зы цІыхубзыр къызытекІухьар Украинэм мы зэманым щекІуэкІ Іуэхухэм хэтыну ягъэкІуа щІалэхэм зыщІагъэ- папщІэ дэІэпыкъуныгъэ зэрыхуэныкъуэн мурадкіэ, зэрыдэіэпыкъунур къуэм теухуахэр, нэгъуэщіхэри. щызэхуахьэс щіыпіэ къызэгъэпэщып-

КъищынэмыщІауэ, КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым зэрызыхуагъэза Іуэхухэм ящыщщ сабий зеиншэхэр и Законымрэ КъБР-м и Парламентым унэкіэ къызэрызэрагъэпэщ щіыкіэм, сабийм и ныбжьыр илъэсищ ирикъуху мазэ къэс зэрызыщ агъакъуэм, сабий унэхэм ящыщ зы зэрагъэпэщыжын

хъэу къызэрилъытэрт. Егоровэ Татьянэ ягъуэтащ. Языныкъуэхэр асыхьэту зэха- онхэми (мэрем къэс) зэрыщекІуэкІыр.

КъБР-м и Парламентым и Унафэщ І абы фіьщі з хуищіащ и жэрдэмым гъэкіащ, зыхэплъэн хуейхэм Егоровэ Татьянэ и нэІэ тригъэтыну къигъэгугъащ.

Фигу къэдгъэкІыжынщи, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и депутатым и ІуэхукІэ» КъБР-м и Регламентымрэ япкъ иткіэ, депутатхэр я хэхакіуэхэм щіэх-щіэхыурэ яіуощіэ, щыіэ гугъуехьхэм зыщагъэгъуэзэну. Къыхэгъэщыпхъэщ апхуэдэ зэlущІэхэр «Урысей зэкъуэт» партым и унафэщІ Медведев Дмитрий и ЦІыхубэ Іуэхугъуэ псомкіи ціыхухэм чэнджэщ егъэблэгъапіэми муниципальнэ рай-

ЕгъэджакІуэ пэрытхэр ягъэгушхуэ



Новэ-Ивановскэ къуажэм Козуб Шурэ и цІэр зэрихьзу нэгъабэ къыщызэlуа- илъагъун хуейщ. Ахэращ ха лицей №7-м иджыблагъэ щагъэлъэпіащ Май къазэрыщхьэщыкіыр. Апрайоным и егъэджакІуэ нэхъыфіхэр.

ЕГЪЭДЖАКІУЭМ и дунейпсо махуэм ирихьэл эу абы щы ащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ

Къызэхуэсахэм защыхуигъазэм, абы къыхигъэщащ жаныкІ. Республикэм и зэмахуэшхуэр псоми зэрафІэфІыр, егъэджакІуэ ІэщІагъэр гущІэгъу, щІэуп-щІэ, мыхьэнэшхуэ зиІэхэм ящыщу щытщи.

- Сократ жиlэгъащ Іэщlагъэу щыІэ псори цІыхум зригъэхъулІэу зэрыарар, ауэ щыр Тхьэм къазэрыритыр. Егъэджакіуэм и Іэщіагъэр а щым язщ. Сабийхэм щІэныгъэ езытыр, фІагъыу ябгъэдэлъыр яхэзылъхьэр егъэджакІуэращ, щІэблэм я гупсысэм зезыгъэужьри, гъащІэм къащыхуэсэбэпыну акъыл езытри фэращ, жи ащ Егоровэм. - Ар икъукіэ пщіэ зыпыль, ауэ икіи гугъу ІэщІагъэщ. Сабийм дежкіэ насып зэхэгъэкіыпіэщ зэфіэкі зиіэ, гъэсакіуэ Іущ хуэзэныр, сыту жыпІэмэ егъэджакіуэм и зэфіэкіым къыдэкІуэў, абы жэуаплы-

гуапагъэрэ лъыпхъэщ, сабийр фІыуэ егъэджакІуэ нэсыр адрейхэм хуэдэ егъэджакІуэ ирихьэліаращ гъащіэм нэхъ ехъулІэныгъэ щызиІэр. ЖысІэнуращи, ди республикэм и къэкІуэнур лэжьыгъэ елъытащ. Май районым и егъэджакіуэхэр сыт щыгъуи

ныгъэрэ

къыщывохь. Шэч къытесхьэркъым иджыри лъагапІэ куэд къызэрыфхуэхьэхунум. Фи махуэшхуэмкІэ сынывохъуэхъу, узыншагъэ, гукъыдэж, ехъулІэныгъэ дэтхэнэкуэдкІэ фи бгъэдыхьэкІэм

ми иІэну си гуапэщ. Егъэджэныгъэм хэлъхьэныгъэ зэрыхуищІым папщІэ, Егоровэ Татьянэ КъБР-м и Парламентым и ШІыхь тхылъыр иритащ Май къалэм и я ехъуліэныгъэхэмкіэ къахокурыт еджапІэ №5-м и унафэщ Корнейчук Татьянэ. хьэзэхуэхэм къищынэмы-КъБР-м и Парламентым и Унафэщіым и Фіыщіэ тхы-

зэпеуэхэми текІуэныгъэхэр

школ №8-м и егъэджакІуэ Собиевэ Ларисэ. Егъэджак Туэхэм ехъуэхъуу къэпсэлъащ Май районым и щіыпіэ администрацэм и Іэтащхьэ Саенкэ Татьянэ.

лъыр хуигъэфэщащ Котля-

ревскэ къуажэм и курыт

Фи къарур мыкіуэщіу фылэжьэну сынывохъуэхъу. ФІыщІэ фхудощІ, сабийхэр фіыуэ флъагъуу, гугъу зыдевгъэхьу Іэнатіэм фызэрыпэрытым папщІэ. ЕджакІуэхэмрэ адэ-анэхэмрэ фызыхащІыкІыну, щІэныгъэм хуэпабгъэ щІэблэ куэду

фијэну ди гуапэщ, - къыхигъэщащ абы. Хъуэхъу псалъэхэр жиlащ КъБР-м щІэныгъэмрэ егъэджэныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэ Мысост Екатеринэ. Щалэгъуалэм я гъэсэныгъэмрэ щІэныгъэмрэ зэрегугъум папшіэ, а махуэм районым и егъэджакіуэ куэд

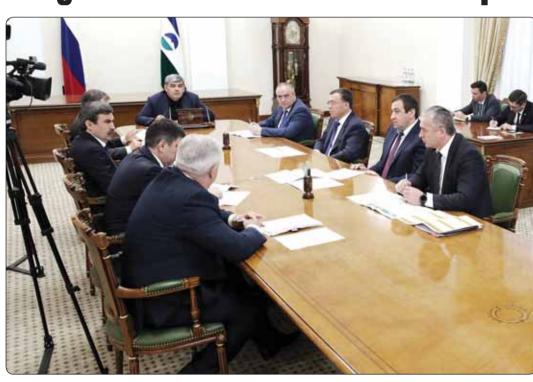
. ягъэлъэпІащ. Зэхыхьэм хэтахэм я гуапэ хъуащ «ЕгъэджакІуэм зэрехъуэхъу» Іуэхум хыхьэу, школакіуэхэр я егъэджакіуэхэм зэрехъуэхъу тхыгъэхэр Май къалэм и уэрамхэм деж щрату траха сурэтхэр щызэхуахьэсыжа видеороликыр

зэрагъэлъэгъуэжар. Апхуэдэуи а махуэм екІуэкlащ «Хорхэм я зэпеуэ» Пшыхьым фестивалыр. егъэджакІуэхэми зыкъыщагъэлъэгъуащ, я лъахэм теухуа уэрэдхэр ягъэзащізу. Школым и гъащ эр къэзы гъэлъагъуэ теплъэгъуэхэр утыку кърахьащ, пэшым щІэсахэм ахэр ягу зримыхьа

къахэмыкІыу. КъБР-м и Парламентым и пресс-lуэхущlaпlэ. Сурэтхэр Елъкъан Артур трихащ.



Ухуэныгъэ нэхъыщхьэхэр къапщытэ



КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек иригъэкіуэкіащ капитальнэ ухуэныгъэм и ІуэхухэмкІэ штабым тхьэмахуэ зэхуаку къэс къызэригъэпэщ зэlущlэр. Абы щытепсэльыхьащ республикэм иджыпсту щрагъэкіуэкі ухуэныгъэ нэхъыщхьэхэм лэжьыгъэхэр къызэрыщызэгъэпэщам, лъэпкъ проектхэр, федеральнэ, щІыналъэ программэхэр гъэзэщіа зэрыхъум, апхуэдэу псэупіэкоммунальнэ хозяйствэмрэ псэуныгъэм пыща адрей Ізнаті эхэмрэ я Іуэхущі апі эхэр бжьыхьэ - щі ымахуэ лъэхъэнэм зэрыхуэхьэзырым.

фэщІ Мусуков Алий, абы и ядэІэпыкъуфын къуэдзэ **Къуныжь** торэу нэ хозяйствэмкіэ и министр я псы къыщіэшыпіэхэм. Бэрбэч Алим, КъБР-м нистр Къалэбатэ Рустам, КъБР-м спортымкІэ и министр **Хьэсанэ Ислъам** сымэ.

Бэрбэч Алим зэрыжиІамхэмрэ къэрал программэхэмрэ япкъ иткіэ ухуэнызэхэту абыхэм я уасэр сом меларди 7,2-м ноблагъэ. Министрым къигъэлъэгъуащ капитальнэ ухуэныгъэхэм ящыщу нобэм ирихьэлІэу 8 зэратар. Абыхэм

ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м зэрыщыхъуар. Лэжьэн щІаи Правительствэм и Уна- дзащ сменэ къэс цІыху 90-м амбула-Аушыджэр дащІы-МуІзед, КъБР-м ухуэны- хьам, Солдатскэ станицэмгъэмрэ псэупіэ-коммуналь- рэ Пролетарскэ къуажэмрэ

Къэпсалъэм къигъэлъэтранспортымрэ гъуэгу хо- гъуащ илъэсым къриубыдэу зяйствэмкІэ и министр иджыри ухуэныгъэу 10 ла-Дыщэкі Аслъэн, КъБР-м жьэу зэраутіыпщынур. АбыцІыхухэр егъэджэныгъэмрэ хэм ящыщщ Нарткъалэ, Кущіэныгъэмкіэ и министр ба, Прохладнэм псори зэ-Езауэ Анзор, КъБР-м узын- хэту еджакіуэ 1785-м ятешагъэр хъумэнымкіэ и ми- щіыхьауэ щаухуэ школхэр. Солдатскэ станицэм мыгу-КъБР-м щэнхабзэмкіэ и ми- вэу къыщызэІуахынущ зи нистр Къумахуэ Мухьэдин, школ кІуэгъуэ мыхъуа сабийуэ 140-рэ зэкіуэліэну ІуэхущІапІэр. А ухуэныгъэхэр нагъэблэгъэпащ икІи кіэ, дызэрыт илъэсым рес- абыхэм я пщіантіэхэр зэіупубликэм лъэпкъ проект- зэпэщ ящІ. «Графикым дыкъыкІэрымыхуу икІи зэпымыууэ щІэдгъэхуабжьэу догъэу 123-рэ щокіуэкі. Псори лажьэ», - жиіащ Бэрбэч Алим.

Дыгъэгъазэ мазэм къриубыдэу хьэзыр хъунущ Дыгулыбгъуей дащІыхь поликлиникэр, Белэ Речкэ къуажэм и «Эркин Езен» ящыщщ Бахъсэн къалэм и хьэблэм щаща унэхэм псыр школхэу №6-мрэ №10-мрэ ешэлІэныр, Дыгулыбгъуей зи школ кlуэгъуэ мыхъуа са- къуажэм и канализацэ бийуэ 60 зыщ Тэхуэнухэр коллекторыр, апхуэдэу Зеи-Іыхьэхэр зэрыгуащІыхьар, къуэ, Ново-Хьэмидей къуа-Ташлы-Тала къуажэмрэ Но- жэхэм я мафіэс депохэр. вэ Балъкъэр къуажэмрэ Иджыпсту Бахъсэн щІынаціыху 60-м тещіыхьа апхуэдэ лъэм и псыжапіэр. Апхуэдэу сабий ІуэхущІапІэхэр къызэ- Сэрмакъ, Гундэлэн къуарыщызэГуахар, Вольнэ Аул и жэхэр псыкГэ къызэзыгъэ-Нарт хьэблэм зи ныбжьыр пэщ системэхэр ухуэным илъэси 7-м нэмыса сабийуэ ехьэл алэжыгъэхэм адэк и 140-рэ зэкіуэліэн сад хьэзыр пащэн папщіэ зэгурыіуэны-

гъэщІэхэр ягъэхьэзыр. Лэжьыгъэшхуэ щокіуэкі республикэм узыншагъэр

хъумэнымкіэ и Іуэхущіапіэ-

хэм. Республикэм и сабий

клиникэ сымаджэщым и унэ нэхъыщхьитІыр зэгъэпэщыжын яух. А лэжьыгъэхэр тэмэму къызэрагъэпэщын папщІэ УФ-м и километр 23,8-рэ, «Къуажэ Правительствэм и УнафэщІ щІыналъэхэм зегъэужьы-Мишустин Михаил и дэlэ- ныр» къэрал программэм пыкъуныгъэкІэ Урысейм и ипкъ иткІэ жылагъуэу 6-м Правительствэм и гъэтІы- хиубыдэ автомобиль гъуэгуу лъыгъэ фондым къыхэкІыу километр 18,6-рэ техникэ сом мелуани 125-рэ къаутІыпщауэ щытащ. Абы нэмыщі. центру щытам и унэр зыхуей хуагъэзэн папщІэ республикэм и бюджетым къыхагъэкІащ сом мелуан 73рэ. КъБР-м узыншагъэр хъумэнымкіэ и министр нэіэ тезыгъэт центрыр, абы Къалэбатэ Рустам зэры- и мониторхэр ІзнатІз псоми жиlамкlэ, а ахъшэр сэбэп щагъэуващ. Кlуэкlуэ Казбек хъунущ лэжьыгъэ псори зыхуэфащэ къулыкъущІэкъыкіэрыху щымыіэу и зэ-

маным зэфІагъэкІын пап-

Министрым къигъэлъэ-

ІуэхущІапІэхэр къэгъэщІэрэщІэжыным хуэгъэзауэ ялэжьхэр. Япэ поликлиникэм и ІуэхущІапІэу Вольнэ мунальнэ къатыр сыт и лъэныкъуэкІи кІуэхэр япэ къатым щокэм и лифтыр зэрахъуэкІащ, рентген кабинетыр зэрагъэщІэрэщІэжащ. А лэжьы-15-м фіэмыкіыу яухынущ. Лэжьыгъэхэр щызэфlокі Дзэлыкъуэ, Шэрэдж районхэм я сымаджэщхэм я поликлиникэ къудамэхэми.

КъБР-м транспортымрэ гъуэгу хозяйствэмкІэ и министр ДыщэкІ Аслъэн зэІу-

щіэм щіэсахэр щыгъуазэ ишІащ Шэджэм районым хиубыдэ автомобиль гъуэгури абы и щІыпІэ зэмылІэужьыгъуэхэм телъ лъэмыжитхури дызэрыхьа мазэм къриубыдэу къызэрызэІуахынур, апхуэдэу Курп Ипщэ къуажэм екіуаліэ гъуэгури а зэман дыдэм хуэзэу зыхуей зэрыхуагъэзэ-. 2023 гъэм хиубыдэу зэ-

фІагъэкІын хуейхэм я гугъу

щищІым, Дыщэкі Аслъэн

къыхигъэщхьэхукІащ гъуэгу

лэжьыгъэхэр егъэкІуэкІы-

ным сом меларди 4,4-рэ зэрытрагъэкlуэдэнур. «Фlагъ лъагэ зиІэ гъуэгу шынагъуэншэхэр» лъэпкъ проектым ипкъ иткіэ щыіэ мардэхэм къриубыдэу автомобиль гъуэгуу километр 70-м щІигъу зэрагъэпэщыжынущ, автомобиль лъэмыжу, гъуэгу зэхэкІыпІэу метр 261рэ зыхуей хуагъэзэнущ, щІыналъэ гъуэгухэм ящыщу километр 30 нэхърэ мынэхъ мащІэм уэздыгъэхэр щыфІадзэнущ. «ЩІыналъэ, щіыпіэ мыхьэнэ зиіэ автомобиль гъуэгухэр зэгъэпэщыжыныр» федеральнэ проектым ипкъ иткІэ автомобиль гъуэгухэм ящыщу мардэхэм ирагъэзэгъыжынущ. Апхуэдэу адэкІи пащэперинатальнэ нущ къалэ мыинхэм я уэрамхэр зэіузэпэщ щіыным-

кІэ лэжьыгъэхэм. Ахэр зэрекіуэкіым жэшми махуэми кІэлъоплъ республикэм щыІэ щытыкІэм зи хэм я пщэ ирилъхьащ лэжьыгъэхэм я екіуэкіыкіэм, Ізнатізхэм пэрыт ціыхухэмрэ техникэмрэ я бжыгъэм нэхъ гъуащ узыншагъэр хъумэ- ткlийуэ кlэлъыплъыну икlи, нымкіэ пэублэ Ізнатіэм и хуей хъумэ, бригадэхэм я

бжыгъэхэм хагъэхъуэну. Зэіущіэм щхьэхуэу щытепсэлъыхьащ псэупіэ-комхозяйствэмрэ Аул дэтым и унэм и етіуанэ псэуныгъэм пыщіа Іэнатіэхэмрэ я іуэхущіапіэхэр зыхуей хуэзауэ зэрагъэ- бжьыхьэ щІымахуэ лъэхъэпэщыжащ. Иджыпсту ухуа- нэм зэрылэжьэнум зэрыхуэхьэзырым. ЗэрыжаГамлажьэ. ЕтІуанэ поликлини- кІэ, республикэм и псэупІэ фондыр къызыхуэтыншэу ягъэхьэзыращ, ахэр зэрахьащ, пэш щхьэхуэхэр къа- гъэплъынум зэрыхуэхьэзырымкіэ паспортхэм іэ шіагъэ псори щэкІуэгъуэм и дзыжащ. ЦІыхухэр зэблэу къыхэмыкІыу коммунальнэ ІуэхутхьэбзэхэмкІэ къызэрызэрагъэпэщым зэпымыууэ кІэлъыплъынущ зыхуэфащэ ІэнатІэхэр.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-ІуэхущІапІэ.

Ди къчаш республикахам

Илъэси 100-р егъэлъапІэ

АДЫГЕЙ. Республикэр илъэси 100 зэрырикъур дыгъуасэ Мейкъуапэ щагъэлъэпіащ. Гуфіэгъуэ дауэдапщэхэр къекіуэкі іуэхухэм щхьэкіэ ягъэмэщіэн хуей хъуами, къулыкъущіэхэмрэ жылагъуэмрэ зыхэта зэхыхьэшхуэр Къэрал филармонием щыІащ. Абы къыщыпсэлъащ икІи хэгъэгум ис псоми ехъуэхъуащ Адыгэ Республикэм и Іэтащхьэ Къумпіыл Мурат.

А МАХУЭМ ІэнатІэ зэхуэмыдэхэм къыщыхэжанык ахэмрэ республикэм и зыужьыныгъэм хэлІыфІыхьахэмрэ къэрал саугъэткіэ яхуэупсащ Унафэщіыр. КъищынэмыщІауэ, Адыгейр илъэси 100 зэрырикъум теухуауэ къыдагъэк а медалхэр хуагъэфэщащ Урысейм Лэжьыгъэмкіэ и Ліыхъужь Мэшбащіэ Исхьэкъ, Адыгэ Республикэм и япэ Президенту щыта Джарым Аслъэн, республикэ унафэр зыіэщіэлъа Тхьэкіушынэ Аслъэнджэрий, Лэжьыгъэм и ветеран Дзыбэ Ким сымэ, нэгъуэщІхэми. «Адыгейм и щІыхь» республикэ медалымкІэ ягъэпэжащ зи хэкум и ціэр фіыкіэ зыгъэІу ІэщІагъэлІ пашэхэр.



Зэдэлэжьэныгъэр ирагъэфіакіуэ

АБХЪАЗ. *Премьер-министр Анкваб* Александр, абы и къуэдзэхэу Озган Кристинэ, Делбэ Владимир сымэ яхуэзащ лэжьыгъэ ІуэхукІэ мы махуэхэм Абхъазым щыІэ, Урысейм Экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министерствэм и ліыкіуэхэу министрым и дэіэпы-

къуэгъу Мухортов Михаил, Программэ хэхахэмрэ проектхэмкІэ департаментым и унафэщі Гудин Виталий, абы и къуэдзэ Мельников Антон сымэ.

КЪУЛЫКЪУЩІЭХЭР тепсэлъыхьаш Абхъазым и социально-экономикэ зыужьыныгъэм теухуа инвестицэ программэр гъэзэщ а зэрыхъум, къэралитІым я хабзэхэр зэрызэдэгъэлэжьапхъэм, республикэм и языныкъуэ бюджет Іэнатіэм щылажьэхэм улахуэ етынымкіэ Урысейм зэразыщІигъэкъуэным, энергетикэм, нэгъуэщІхэми.



НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.



еджагъэшхуэхэм ящыщщ

тхыдэ щіэныгъэхэмкіэ док-

тор, КъБКъУ-м и профессор,

Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ (2006 - 2009 гъгъ.),

КъБР-м щІэныгъэмрэ техникэмкІэ и Къэрал саугъэтыр зыхуагъэфэща, Къэ-

бэрдей-Балъкъэрым, Ады-

гейм щіэныгъэмкіэ щіыхь

зиІэ я лэжьакІуэ, къэралым

и тхыдэдж ціэрыіуэхэм ха-

лъытэ Дзэмыхь Къасболэт

ФІыціэ и къуэр. Бгъэдэлъ

зэфіэкі лъагэхэмкіэ зи ціэр

жыжьэ Іуа щіэныгъэліщ ар.

ЩІэныгъэхэмкІэ Дунейпсо

Адыгэ Академием и акаде-

ныгъэхэмкІэ и институтым

лъэпкъ щІэныгъэм зегъэу-

зэщІыным къаруушхуэ ире-

хьэлІэ. Мы махуэхэм Къас-

болэт и ныбжьыр илъэс

ДИ щІыналъэм къикІуа тхы-

дэ гъуэгуанэ кІыхьым урип-

лъэмэ, ІупщІ мэхъу цІыхубэм

абы щызыГэригъэхьа ехъу-

лІэныгъэ инхэр, текІуэныгъэ

къызэрымыкІуэхэр, здынэса

лъагапіэ мымащіэхэр. Зэ

еплъыгъуэкІэ къыпщохъу а

фІыгъуэхэр жылагъуэм щы-

тепщэ гупсысэ пэрытымрэ

Іуэху зехьэкІэ екІумрэ къыт-

хуахьауэ. Нэхъ куууэ упхыплъ-

гъэхэм я щІыбагъ дэ тщыщ

цыху зэчиифіэхэм я зэфіэкі

инхэр, абыхэм я акъыл шэ-

щамрэ лъэпкъым и пащхьэм

и деж щызыхащІэ жэуаплы-

ныгъэшхуэмрэ къызэрыдэ-

лъыр. Апхуэдэхэм я гупсысэр

хэкум, къэралым яфІ, я ехъу-

лІэныгъэ къызэрыкІын Іуэ-

хуфІхэр зэфІэхыным хуэ-

гъэпсащ, гъащІэм, щІэны-

гъэм зегъэужьыным хуэунэ-

тІащ. ЦІыху гуащІафІэ́щ ди

лъэпкъым и щІэныгъэлі пажэ-

хэм халъытэ зи гугъу тщІы

Дзэмыхь Къасболэт, тхыдэдж

гумызагъэр икІи егъэджа-

кіуэ Іэзэр, бгъэдэлъ еплъы-

кіэхэмрэ гупсысэхэмкіэ куэ-

дым щапхъэ яхуэхъу хэкупсэ

Адыгэ унагъуэщ Къасболэт

къызэрыхъукІар. Аращ абы

хэлъ хьэл-щэн екlуми бгъэ-

дэлъ акъыл узэщ ами я къе-

жьапІэр. Дзэлыкъуэ щІына-

лъэм хыхьэ Къармэхьэблэ

(Каменномост) жылэм 1957

гъэм жэпуэгъуэм и 5-м къы-

щалъхуащ ар. Къэзыухъу-

реихь дунейр, гъащІэм и зэ-

хэлъыкІэр, лъэпкъ тхыдэр

фІэхьэлэмэту къэхъуа ныб-

жьыщІэм къўажэм дэт курыт

школыр ехъулІэныгъэкІэ къиу-

хащ. 1973 гъэм Дзэмыхьыр

лъэпощхьэпоуншэу щІэтІыс-

хьащ КъБКъЎ-м и тхыдэ къу-

маныр. ЕгъэджакІуэхэм гу

лъамытэу къэнакъым ахэр

купщафізу зэрыщытым, гуп-

сысэ хьэлэмэтхэри зэрапкъ-

ЗыщІэхъуэпса тхыдэдж Іэ-

щІагъэр 1978 гъэм зригъэ-

гъуэта нэужь. ІэшІагъэлІ ныб-

жьыщІэм щалъхуа жылэм

игъэзэжри абы дэт курыт

школ №1-м тхыдэр щІэблэм

яригъэджу лэжьэн щыщІи-

дзащ. ЩІалэ акъылыфІэм гу

Абы и дерсхэр дапщэщи щІэ-

щыгъуэт, хьэлэмэту ухуат.

Зыпэрыт ІэнатІэр гунэс щы-

хъуами, щІэныгъэм хуэнэ-

хъуеиншэ адыгэ щалэщ эр

щіэхъуэпсырт и зэфіэкіым

Курыт школым зы илъэскІэ

щылэжьауэ, Дзэмыхьыр ира-

Балъкъэр щІэныгъэ-къэхута-

кІуэ институтым тхыдэмкІэ и

къудамэм. Ипэкіэ ищіа гура-

щэр и гъуэгугъэлъагъуэу, Дзэ-

мыхьыр 1981 гъэм щіэтіыс-

хьащ къэралым ЩІэныгъэ-

хэмкІэ и Академием къепхауэ

лажьэ, СССР-м и тхыдэмкІэ и

институтым и аспирантурэм.

Куэд дэмыкІыу Къасболэт

диссертацэр, студент илъэс-

хэми абыхэм къакІэлъыкІуа

зэманми иригъэкІуэкІа къэ-

хутэныгъэхэр и лъабжьэу.

«Къэбэрдейм XVIII - XIX лІэ-

щІыгъуэм и япэ Іыхьэм щы-

щы а социально-экономикэ

ухуэныгъэр» фІэщыгъэр зиla

щіэныгъэ лэжьыгъэр Дзэмы-

хьым 1985 гъэм ехъулІэны-

гъэкІэ пхигъэкІащ икІй тхыдэ

А Іуэхущіапіэм илъэси 10-м

щІигъукІэ щыІащ Къасболэт.

КъыжыІапхъэщ абы щІэны-

гъэ-къэхутакІуэ институтым

зэрыщызэфіахар, и щіэ-

кандидат

щІэныгъэхэмкІэ

цІэр къыфІащащ.

къэнакъым.

Къэбэрдей-

щигъэзэщіа зэ-

жьыгъэхэр

рылъым.

къылъамытэу

адэкій хигъэхъуэну.

гъэблэгъащ

ехъулІэныгъэхэм,

нэрылъагъу мэхъу а

текІуэны-

65-рэ ирокъу.

унафэщІ Дзэмыхьым

Къэбэрдей-Балъкъэ-

Гуманитар къэхутэ-

Дзэ къулыкъущ эхэм, къинэмыщ I цыху гупхэм, абыхэм я унагъуэхэм щыщхэм социальнэ дэіэпыкъуныгъэ етынымкіэ адэкіи зэфіэгъэкіыпхъэхэм я іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

ликэм, Луганск ЦІыхубэ Республикэм я щІыналъэхэм щрагъэкІуэкІ дзэ операцэ хэхам (адэкіэ - дзэ операцэ хэхащ) хэт дзэ къулыкъущІэхэм, къинэмыщІ цІ́ыху гупхэм, абыхэм я унагъуэхэм щыщхэм адэкІи социальнэ дэІэпыкъуныгъэхэр етын мурадкіэ, «Урысей Федерацэм социально-экономикэ зэпІэзэрытыныгъэ къыщызэгъэпэщынымрэ цІыхухэр хъумэнымкіэ лэжьыпхъэхэм я Іуэхукіэ» Урысей Федерацэм и Президентым 2022 гъэм гъатхэпэм и 16-м къыдигъэк а Указ №121-м ипкъ иткІэ унафэ сощІ:

1. Гъэувын: а) «ЦІыху бжыгъэ пыухыкІа къыхэшынымкІэ мобилизацэ Урысей Федерацэм щегъэкіуэкіыным и іуэхукіэ» Урысей Федерацэм и Президентым 2022 гъэм фокlадэм и 21-м къыдигъэкlа Указ №647-м ипкъ иткІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и дзэ комиссариатым дзэм ириджа дзэ къулыкъущІэхэм мазэ къэс сом 25000-рэ иратыну;

б) дзэ къулыкъущІэхэм, абыхэмя доброволецхэр, Урысей Федерацэм и лъэпкъ гвардием и дзэхэм (адэкіэ - Урысей Гвардиещ) къулыкъу щызыщІахэр икІи полицэм и нагъыщэхэр зиІахэр яхэту, дзэ операцэ хэхам хиубыдэу хэкіуэдахэм (ліахэм, ягъэува хабзэхэм япкъ иткі эхъыбарыншэу къэтхэм е ліауэ ябжахэм), шынагъуэншагъэмкІэ федеральнэ къулыкъущІапІэм и дзэ къулыкъущІэхэу Урысей Федерацэм и Къэрал гъунапкъэр хъумэнымкІэ къалэнхэр дзэ операцэ хэхар щрагъэкіуэкі щіыпіэхэм хиубыдэхэм щрахьэкіыу хэкіуэдахэм (ліахэм, ягъэува хабзэхэм япкъ иткіэ хъыбарыншэу къэтхэм е ліауэ ябжхэм) (адэкіэ - хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущІэхэм) ящыщу Урысей Федерацэм и ціыхухэм икіи щаукіа (щыліа) махуэм ирихьэл/эу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и цІыхухэм икІи щаукІа (щыліа) махуэм ирихьэлізу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм зэпымыууэ щыпсэуахэм е Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм щатхахэм, дзэ частхэу, Урысей Гвардием и щІыналъэ органхэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм щыІэхэм, шынагъуэншагъэмкІэ федеральнэ къулыкъущ апэм и гъунапкъэхъумэ органхэм къулыкъу щызыщ ахэм е хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущізу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм щыщІалъхьахэм я унагъуэхэм зэуэ дэІэпыкъуныгъэу ират сом 1000000.

в) дэ къулыкъущІэхэм, абыхэм доброволецхэр, Урысей Федерацэм и Лъэпкъ Гвардием къулыкъу щызыщ1эхэр ик1и полицэм и нагъыщэхэр зијэхэр яхэту, дзэ операцэ хэхам хэтахэм, шынагъуэншагъэмкіэ федеральнэ къулыкъущіапІэм и дзэ къулыкъущІэхэу Урысей Федерацэм и Къэрал гъунапкъэхэр хъумэнымкІэ къалэнхэр дзэ операцэ хэхар щрагъэкіуэкі щіыпіэхэм хиубыдэхэм щезыхьэк ахэм ик и дзэ операцэ хэхам

Украинэм, Донецк ЦІыхубэ Респуб- хиубыдэу (къалэн хэхахэр щагъэзащІэм) фэбжь (контузие, фэбжь, уІэгъэ) зыгъуэтахэм (адэкІэ - фэбжь зыгъуэта дзэ къулыкъущІэхэр, фэбжь зыгъуэта дзэ къулыкъуэщІэхэм мылъкукІэ зэрадэІэпыкъур) ящыщу Урысей Федерацэм и цІыхухэм, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм зэпымыууэ щыпсэухэм е Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм щатхахэм, дзэ частхэу, Урысей Гвардием и щІыналъэ органхэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щіыналъэм щыіэхэм, шынагъуэншагъэмкІэ федеральнэ къулыкъущіапіэм и гъуапкъэхъумэ органхэм къулыкъу щызыщІахэм (щызыщІэхэм) ират дэlэпыкъуныгъэр (адэкlэ - дзэ къулыкъущІэхэу фэбжь зыгъуэтахэм) ират дэlэпыкъуныгъэр мы къыкlэлъы-

кІуэхэм хуэдиз мэхъу: фэбжь мыхьэлъэ (уІэгъэ, фэбжь, контузие) зыгъуэтахэм - сом 100000;

фэбжь хьэлъэ (уІэгъэ, фэбжь, контузие) зыгъуэтахэм - сом 300000.

2. Фэбжьым (уІэгъэм, фэбжьым, контузием) и хьэлъагъыр яубзыху дзэ къулыкъущІэхэм, дзэ гъэсэныгъэхэм хэтын папщіэ зэман кіэщікіэ зэхуашэса ціыхухэм, Урысей Федерацэм и къэрал кіуэці органхэм я рядовой, унафэщІ гупхэм, Къэрал мафіэсгъэуфіынкі Іэнатіэм и лжьакіуэхэм, уголовно-гъэзэщіакіуэ іэнатіэм и Іуэхушіапіэхэмрэ органхэмрэ я лэжьакІуэхэм, Урысей Федерацэм тезырхэр зытралъхьахэр щајыгъ и органхэм я лэжьакІуэхэм, Урысей Федерацэм и лъэпкъ гвардием и дзэхэм къулыкъу щызыщіэхэм икіи полицэм и нагъыщэхэр зиіэхэм ящыщу я гъащіэмрэ узыншагъэмкіэ фіэкіыпіэ зимыіэ къэрал страхованэм хагъахуэхэм ягъуэта фэбжьыр зэрызэхагъэкІ спискэм, «Дзэ къулыкъущІэхэр, ягъэсэн папщІэ зэман кіэщікіэ дзэм ираджахэр, Урысей Федерацэм къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ и органхэм я рядовой, унафэщІ гупхэр, Къэрал мафІэсгъэуфІынкІ ІэнатІэм и лэжьакІуэхэр, уголовно-гъэзэщ ак lyэ ІэнатІэм и ІуэхущІапІэхэмрэ органхэмрэ я лэжьакІуэхэр, Урысей Федерацэм и лъэпкъ гвардием и дзэхэм къулыкъу щызыщІэхэр, Урысей Федерацэм тезырхэр зытралъхьахэр щаlыгъ и органхэм я лэжьакіуэхэр гъащіэмрэ узыншагъэмкіэ фіэкіыпіэ зимыіэ страхованэм къызэщІегъзубыдэным теухуауэ» Урысей Федерацэм и Правительствэм 1998 гъэм бадзэуэгъуэм и 29-м къыдигъэкla унафэ №855-мкІэ къищтам, ипкъ иткІэ.

3. Хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и унагъуэм щыщхэм, фэбжь зыгъуэта дзэ къулыкъущІэхэм зэ тыгъуэу ахъшэкІэ доіэпыкъу, дзэ къулыкъущіэр зэрыхэкіуэдам (зэрыліам) къыхэкіыу абы и унагъуэм шышхэм (унагъуэм шыш дэтхэнэми лъысыпхъэ Іыхьэр зыхуэдизым теухуауэ Урысей Федераэцм и къинэмыші субъектэм ягъэувахэм тету), апхуэдэу фэбжь зыгъуэта дзэ къулыкъущІэхэм Урысей Федерацэм и къинэ-

мыщІ субъектхэм ят апхуэдэ дэІэпыкъуныгъэр къамыгъэсэбэпамэ.

Хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и нагъуэм щыщхэм зэ тыгъуэу ахъшэкІэ щыдэІэпыкъукІэ къалъытэ дзэ къулыкъущІэхэм фэбжь зэрагъуэтам къыхэкІыу иратауэ щыта дэІэпыкъуныгъэр.

Мы Указым щыгъэува ахъшэ дэІэпыкъуныгъэр зэрыхухахар федеральнэ законодательствэм, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и законодательствэм япкъ иткіэ къинэмыщі ахъшэ дэ-Іэпыкъуныгъэ, социальнэ дэІэпыкъуныгъэ къы ахынымк і цыхухэм я і э хуитыныгъэр щаубзыхукІэ къалъытэркъым, Урысей Федерацэм и хабзэ актхэм нэгъуэщІ мардэ щымыгъэувамэ.

4. Хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и унагъуэм щыщхэу зэуэ ят ахъшэ дэlэпыкъуныгъэ къы ахыну хуитыныгъэ зи-Іэхэм хеубыдэ Урысей Федерацэм и цІыхуу мы къыкІэлъыкІуэхэр:

а) хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэр щыхэкіуэда (щыліа) махуэм ирихьэліэу абы нэчыхь зыхуи а щхьэгъусэр;

б) хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и адэ-анэр (зыпіыжахэр);

в) хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и бынхэу илъэс 18 иримыкъуахэр, зи ныбжьыр илъэс 18-м щІигъуа, ауэ илъэс 18 ныбжым нэмыс щІыкІэ ныкъуэдыкъуэ хъуа и бынхэр, очнэу еджапіэхэм щіэс и бынхэр - еджэн яухыху, ауэ я ныбжьыр илъэс 23-рэ щрикъум фіэмыкіыу. Хэкіуэда (ліа) дзэ къулыкъущіэм и бынхэм я ныбжьыр къыдабж дзэ къулыкъущІэр щыхэкІуэда (щылІа) махуэм;

г) хэкlуэда дзэ къулыкъущІэм и адэшхуэмрэ и анэшхуэмрэ (мы пунктым и «а»-«в» пункт къуэдзэхэм къыщыгъэлъэгъуа цІыхухэр щымыІэмэ).

5. Мы Указым и 1-нэ пунктым и 1-нэ пункт къуэдзэм ипкъ иткІэ ахъшэ зратын хуей къулыкъущІэхэм я спискэм хиубыдэхэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и дзэ комиссариатым еубзыху.

6. Мы Указым къыщыгъэлъэгъуа ахъшэр тыныр къызэгъэпэщынымкіэ, а ахъшэр зэрат щІыкІэмрэ хабзэмрэ убзыхунымкІэ уполномоченнэ органу хэхын Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Лэжьыгъэмрэ социальнэ дэ эпыкъуныгъэмкІэ и министерствэр.

7. Мы Указым ипкъ иткіэ ятыну ахъшэм и хэкІыпІэщ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и гъэтІылъыгъэ фондыр.

8. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм хуэгъэувын мы Указыр гъэзэщІэным текІуэдэну ахъшэр щы і забзэхэм тету къызэригъэпэщыну, апхуэдэу абы пыщ а адрей Іуэхухэр ди-

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм КІУЭКІЎЭ Казбек и Іэтащхьэ

Налшык къалэ 2022 гъэм фокlадэм и 24-м

Зыр адрейм хуэпэжу

Зи ныбжь хэкІуэтахэм я дунейпсо махуэм теухуауэ Іуэху гуапэ щекіуэкіащ КъБР-м щыіэ МВД-м и Ветеранхэм я советым. Абы щагъэлъэпіащ Къэрал кіуэці Іуэхухэм лэжьыгъэкіэ пыщіа зэщхьэгъусэхэу илъэс 50, нэхъыбэ хъуауэ зэдэпсэухэр.

КЪЫЗЭХУЭСАХЭМ псалъэ гуапэхэмкІэ захуигъэзащ Къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ министру КъБР-м щыіэ, полицэм и генерал-лейтенант Павлов Василий.

- Илъэс щэ ныкъуэкІэ узэдэпсэуныр - ар дэтхэнэ зы унагъуэм и гъащіэмкіэ мыхьэнэшхуэ зиіэщ. Ліэщыгъуэ ныкъуэкІэ зэщІыгъуу зэдэпсэуа цІыхухэм къагъэлъэгъуащ яку дэлъ лъагъуныгъэр, пщіэ зэрызэхуащіыр, зыр адрейм зэрыхуэпэжыр. Дэ тщыщ дэтхэнэм и дежкІи сыт щыгъуи щапхъэщ ди нэхъыжьхэр, ди адэ-анэхэр. Дэтхэнэри мамырыгъэрэ гуапагъэрэ фыщымыщІэну, къытщІэхъуэ щіэблэм зэрызащіэвгъакъуэм мыхьэнэшхъуэ иіэщи, дяпэкІи а лэжьыгъэм пыфщэну си гуапэщ. Іэмал имыІэу и чэзум яжеlэн икlи гъуэгу захуэм тегъэхьэн хуейщ щlалэ-

гъуалэр, - къыхигъэщащ Павлов Василий. Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм и ОВД-м и ветеран зэгухьэныгъэм хэтхэм ліыкіуэ къащіа Темрезов Юрийрэ Салпагаров Ахъмэтрэ гупым къыбгъэдэк хъуэхъу псалъэ гуапэхэр зэlушlэм шыжаlаш.

А махуэм ягъэлъэпІащ зэщхьэгъусэхэу 8 - Эндреевхэ, Мэрзейхэ, Лифарь, Назрэнхэ, Кривцовхэ, Даурхэ, Хъурэхэ,

Зэщхьэгъусэхэм удз гъэгъахэмрэ саугъэтхэмрэ щаритым, министрыр абыхэм ехъуэхъуащ узыншагъэр я бэу, я унагъуэм гуапагъэр щытепщэу илъэс куэдкІэ зэдэпсэуну. Министр, полицэм и генерал-лейтенант Павлов Василий фІыщІэ хуащІу къэпсэлъащ ветеранхэу Мэрзей Залым-

Зэlущlэм и кlэухыу псоми зэщlыгъуу фэеплъ сурэт зыт-

ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.



Дунейм щыхъыбархэр

джэрийрэ Хьэтщыкъуэ Музаринрэ.

Мин 200-м щ Іигъуащ

- Хэхауэ дзэ къулыкъум ираджэжын зэрыщіадзэрэ УФ-м іэщэкіэ Зэщ зузэда и Къарухэм ц ыху мин 200-м шІигъу къыхэхъуащ - жиІащ къэралым Зыхъумэжыныгъэмкіэ и министр Шойгу Сергей.

АБЫ и псалъэхэм къызэрыхэ щамкІэ, дашахэр зыхуэныкъуэ щыгъынхэмрэ хьэпшыпхэмкІэ къызэгъэпэшыныр, шхьэж хуэфашэ дзэ къулыкъур етыныр зи пщэрылъхэм унафэхэр яІэрыхьащ.

гъэсэныгъэхэр щокіуэкі полигон 80-м, егъэджэныгъэ центри 6-м, жиІащ Шойгу Сергей.

Франджы щІымахуэхэр

Франджым и президент хъуну хущІэкъуа, «Лъэпкъ зэгухьэныгъэхэр» партым и унафэщі Ле Пен Марин жиїащ Урысейм иращіыліа санкцэхэр зэрымылажьэр.

- А САНКЦЭХЭМ я фІыгъэкІэ Урысейм нэгъуэщІ къэралхэм ярищэ щіыдагъэмкіэ иіэ хэхъуэр нэхъыбэ хъуащ - еврэ мелард 40 къилэжьащ. Санкцэхэр Урысейм хуэгъэ-

- Къызэрагъэпэща гупхэм я зы- зауэ зэрымылажьэм къищынэмыщіауэ, дэ, франджыхэми, ар зэран къытхуохъуж, - къыхигъэщащ по-литикым. - Абыхэм я зэранкІэ франджыхэм къытпэщылъщ щІымахуэ гугъу, къыкІэлъыкІуэ гъэм ар

нэхъ хьэлъэжу щытынущ. Ле Пен Марин къелъето Евросоюзом Урысейм хуэгъэзауэ къихилъхьа санкцэхэр тхыдэ ик/и геополитикэ щыуагъэшхуэу.

Жэпуэгъуэм и 6,

♦Ущыпсэуну къезэгъ щІыпІэхэр хъумэным и дунейпсо махуэщ ♦1946 гъэм къалъхуащ биологие щІэныгъэхэмкІэ доктор, ЩІДАА-м и академик КІадэ Азэмэт.

• ДифІ догъэлъапІэ

Тхыдэдж цІэрыІуэ



иужькіэ щіэныгъэ лэжьакіуэ нэхъыжьу, тхыдэмкІэ и къудамэм и унафэщІу. Акъыл шэзыбгъэдэлъ гъэлІыр 1992 гъэм КъБКъУ-м ирагъэблэгъащ. щыпсэу лъэпкъхэм тхыдэмрэ этнографиемкіэ кафедрэм и егъэджакіуэ нэхъыжьу, доценту, лъэпкъ тхыдэмкіэ кафедрэм и пашэу лэжьащ ар.

1998 гъэм къыщыщІэдзауэ илъэс зыбжанэкІэ Дзэмыхьым къызыхуэтыншэу ирихьэкІащ КъБКъУ-м и Социально-гуманитар институтым и унафэщіым щіэныгъэмкіэ и къуэдзэ къулыкъур. Къыхуагъэфэщэ дэтхэнэ къулыкъури, зяужь ихьэ сыт хуэдэ Іуэхугъуэри къащти, абыхэм яхэткъым а цІыху гумызагъэм къызыхуэтыншэу, нэсу имыгъэзащіэ. Зэхэщіыкі лъагэ зиІэ, лъэпкъ гъэсэныгъэ екіукіэ зи нэхъыжьхэр къызыхуэупса адыгэлІ нэсыр дапщэщи хущІэкъуащ зыпэрыт дэтхэнэ Іэнатіэри зэрыригъэфІэкІуэным, ар зыхуэдэхэм фІыкіэ къахигъэбелджылы-

кІыным. апхуэдэщ Дзэмы хьым и Іуэху зехьэкІэр. 2014 гъэ лъандэрэ Дзэмыхь Къасболэт и унафэщІщ РАН-м и Къэбэрдей-Балъкъэр щІэныгъэ центрым Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ и институтым. ЩІэныгъэлІ щыпкъэм мыбдежми зыкъигъэлъэгъуащ лэжьыгъэм и къызэгъэпэщакІуэ нэсу. Зи пашэ Іуэхущіапіэм щекіуэкі къэхутэны гъэ псори зи нэІэм щІэт унафэщіым хузэфіокі ди щіыналъэм и зыужьыныгъэмкІэ щхьэпэ къэхутэныгъэхэм я дамэм. Студенту щыщыта зэхэублакіуэ, жэрдэмщіакіуэ илъэсхэм ирихьэліащ Къас- хъун, КъБР-м и щіэныгъэліболэт и япэ къэхутэныгъэ лэ- хэм я лъэкІыныгъэхэр хэкум и зыузэщіыныгъэм щІигъэуІуэн.

Дзыхь къыхуащ а ІэнатІэм унафэ тэмэм щызегъэкІуэным пылъ къалэн псори къызыхуэтыншэу зэфІигъэкІыу, зыпэрыт егъэджэныгъэ лэжьыгъэми ехъулІэу къекІуэкІыу, Дзэмыхьым зэи ІэщІыб ищіакъым щіэныгъэ-къэхутэныгъэ Іуэхухэри. А унэтІыныгъэмкіэ зэман кіыхькіэ иригъэкІуэкІа лэжьыгъэ хьэлэмэтхэр лъабжьэ зыхуищ ри еджагъэшхуэм 2001 гъэм ирихьэліэу хьэзыр ищіащ икіи утыку ирихьащ и доктор диссертацэр. А къэхутэныгъэ иным, «Урысейм Кавказым щригъэкІуэкІа политикэмрэ адыгэхэмрэ (1550 - 1770 гъгъ.)» зи фІэщыгъэм, мыхьэнэшхуэ иІэщ. ЩІэныгъэ дунейм пщІэ лъагэ щызыгъуэта, щытхъуфІхэри зыщыхужаІа а лэжьыгъэ купщафіэр ехъулІэныгъэкІэ пхигъэкІауэ щытащ Къасболэт, «тхыдэ щІэ-

ныгъэхэмкІэ доктор» лъагэри къыхуагъэфэщащ. Абдежми къыщынэркъым Дзэмыхь Къасболэт бгъэдэлъ зэфІэкІхэм я инагъыр, кууагъыр. Псори зэхэту къапщтэмэ, еджагъэшхуэм и къалэигъэхьэзыращ и кандидат мыпэм къыпыкlащ тхылъ щхьэхуэрэ нэгъуэщ тхыгъэ щхьэпэу щэ бжыгъэхэр, ди республикэ газетхэм, журналхэм къытехуа и Іэрытххэр хэмыту. Абы хэлъхьэныгъэшхуэ хуищ ащ Урысейм, Кавказ Ищхъэрэм, Къэбэрдей-Балъкъэрым я тхыдэр зэхуэхьэсыжыным, абыхэм ехьэлІа тхылъхэр тхыным, дунейм къытегъэхьэным. ЩІэныгъэлым зэрыжиюмкю, Кавказ Ищхъэрэр игъащІэми къекіуэкіащ лъэпкъ зэмыліэужьыгъуэхэр щызэдэпсэу, я щэнхабзэхэри хабзэхэри щызэпыщіа щіынальэ тельылэжьыгъэ купщІафІэ куэд джэу. Апхуэдэуи Кавказыр ижь-ижьыж лъандэрэ куууэ ныгъэ лэжьакІуэ нэхъыщІзу, хэтщ Урысей къэралыгъуэм

щекІуэкІ социально-политикэ lуэхухэм.

Зы лъэныкъуэкІэ уеплъмэ, а щхьэхуэныгъэхэр езы тхыдэ дыдэм и хабзэхэм къигъэщіа Іуэхугъуэщ. Нэгъуэщі лъэныкъуэкІэ ущыгупсысэмэ, лъэпкъ нэпкъыжьэ зытелъ апхуэдэ нэщэнэхэр дапщэщи щыпэрытынущ кавказ щІынальэм щыпсэухэм я дежи, Урысейм хуэгъэзауи, къыхегъэщ абы, и къалэмыпэм къыпыкІа лэжьыгъэахэр зытещІыхьа нэхъыщхьэхэмрэ Іуэхугъуэ

ятепсэлъыхьу. Къыхэдгъэщынщи, Къэбэрдей-Балъкъэрым и тхыдэр джыным хуэгъэпсауэ Къасболэт щІэныгъэ лэжьыгъэ купщіафіэ куэд иіэщ. Абыхэм ящыщщ, къапштэмэ, монографие къэхутэныгъэ щхьэхуэхэу «Совет историографием Къэбэрдейм XVIII - XIX ліэщіыгъуэхэм я япэ іыхьэм щыщыІа социально-экономикэ ухуэныгъэр къызэрыхэщыр (1917 - 1950 гъгъ.)» (1984), «Адыгэхэр: тхыдэм и напэкІуэцІхэр» (1994, 2008), «Урысейр Кавказым, Поволжьем, Кърым хъаныгъуэм щыпсэу лъэпкъхэм зэрахущытам Къэ бэрдейм щиІыгъ увыпІэр (XVI ліэщіыгъуэм икухэр - XVIII ліэщіыгъуэм и кіэухыр)» (1997), «Адыгэхэмрэ Урысеймрэ (тхыдэ зэхущытыкІэ Іэмалхэр)» (2000), «Адыгэхэр зыхэта зэпэщІэтыныгъэмрэ хэкур зэрабгынамрэ» (2005), «Къэбэрдеймрэ Урысеймрэ Кавказым XVI - XVII люшыгъуэхэм щыщыІа политикэ

тхыдэм щаубыда увыпІэхэр» (2007), «Шэрджэсхэм я щхьэхуитыныгъэм и декларацэ. Кавказ зауэм и дэфтэр тхыдэм щыщ» (2014), «Къулыкъуми зыхъумэжыныгъэми... Къэбэрдеймрэ къэралыгъуэмрэ яку дэлъа зауэ-политикэ зэпыщ Іэныгъэхэр (1550 - 1770 гъгъ.)» (2017), нэгъуэщІхэми. Иджыблагъэ дунейм къытехьащ «Тхыдэ зэдайм и напэкіуэціхэр: Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэу лъэпкъхэр урысей цивилизацэм зэрыхэтыр». Ар Дзэмыхьыр иужьрейуэ зэлэжьа къэхутэныгъэ нэхъ инхэм, купщіафіэхэм, гъэщіэгъуэнхэм ящыщщ. КъыщыдэкІащ Москва, Ростов, Налшык къалэхэм. Апхуэдэу Къасболэт къыхилъхьа проектхэм ящыщ ягъэзащІзу, 2018 гъэм дунейм къытехьащ «Урысеймрэ Кавказ Ищхъэрэмрэ XVI - XIX ліэщіыгъуэм икухэм: зэпыщІэныгъэхэмрэ къэрал-политикэ ухуэныгъэм зэрыхуэкІуамрэ» лэжьыгъэ шхьэпэр. Дзэмыхь Къасболэт и гуа-

щІэм къихьахэм ящыщщ еджапІэ нэхъыщхьэхэм къыщагъэсэбэп зэреджэ-методикэ тхылъхэр гъэхьэзырынри. Апхуэдэхэщ, къапщтэмэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым ис лъэпкъхэм я тхыдэр джыным теухуа лекцэхэм я планхэр, Къэбэрдей-Балъкъэрым тхыдэр зэрадж пособиер, «КъБР-м и тхыдэр» курсым и программэр, «КъБР-м ис лъэпкъхэм я щэнхабзэмрэ этнологиемрэ» курсым и программэр, «Лъэпкъ тхыдэр» курсыр джыным хуэгъэпса методикэ чэнджэщхэр, нэгъуэщІхэри. Апхуэдэу ар дапщэщи яхэтщ лъэпкъ тхыдэм теухуа зэреджэ тхылъхэр зыгъэхьэзыр щІэныгъэлІ гупым.

Ахэри Къасболэт и Іэдакъэм къыщіэкіа нэгъуэщі щІэныгъэ тхыгъэ инхэри ятеухуащ ди лъэпкъ тхыдэм и дежкіэ мыхьэнэшхуэ зиіэ Іуэхугъуэхэр кызыхуэтыншэу зэпкърыхыным, къэхъукъащІэ щхьэхуэхэм пэжым и нэхур ятегъэпсэным, Къэбэрдеймрэ Урысеймрэ, дэтхэ

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.vandex.ru сайтым зэри-

тымкіэ, Налшык уэшх къыщешхынуш. Хуабэр махуэм градус 13 - 14, жэщым градус 12 - 13 щыхъунущ.

Жэпуэгъуэм и 7 *мэрем*

♦ 1918 гъэм Даутокъуэ-Серебряко-

♦1917 гъэм къалъхуащ УФ-м и

♦ГуфІэным и дунейпсо махуэщ

вым и дзэм Налшык къишташ.

нэри субъект шхьэхуэу шыту. яку дэлъа политикэ зэхущытыкіэхэр джыным, нэгъуэщіхэми. А унэтІыныгъэмкІэ профессорыр щІэх-щІэхыурэ къыщопсалъэ щІэныгъэ зэхыхьэхэм, ар ирагъэблагъэ ди къэралми хамэ щІыпІэхэми щекІуэкІ дунейпсо зэхуэсхэм. ЩІэныгъэліым и къэхутэныгъэ лэжьыгъэхэм, къэпсэлъэныгъэхэм ящыщ дэтхэнэми и лъабжьэщ абы бгъэдэлъ гупсысэ куур, зэхэщІыкІ лъэщыр, щІэныгъэ дунейм щиіэ пщіэ лъагэр.

Илъэс куэд лъандэрэ Дзэмыхьыр щытщ КъБКъУ-м Доктор лэжьыгъэхэр пхыгъэкіынымкіэ и диссертацэ советым и унафэщІу. А Іуэхугъуэри щыхьэт тохъуэ еджагъэшхуэм къыхуащІ пщІэ лъагэмрэ иІэ Іулыджымрэ, и Іуэху еплъыкІэр къызэралъытэмрэ и псалъэм зэрыщІэдэІумрэ.

Апхуэдиз Іуэхухэм - унафэщІ къалэным. егъэджэныгъэм. къэхутэныгъэшІэхэр зэфІэхыным, тхылъыщІэхэм елэжьыным - къадэкІуэу, хэкупсэу зи гъащІэр езыхьэкІ Дзэмыхьым и гупсысэхэр хуеунэті ди республикэм шекіуэкі жылагъуэ гъащІэр, цІыху зэхущытыкІэр гъэбелджылыным. ЦІыхубэм и дзыхь кърагъэзу. Къасболэт мызэ-мытІзу хахащ КъБР-м и Парламентым и депутату. Хабзэубзыху Іэнатіэм Лъэпкъхэм яку дэлъ зэхущытык Іэхэмк Іэ. Хабзэхэр зэхэлъхьэнымкіэ, къэрал ухуэныгъэмрэ шІыпІэ самоуправленэмкІэ и комитетхэм хэту, хэкупсэ нэсыр елэжьащ ціыхубэм яфі, я ехъулІэныгъэ къызэрык Ілэхогрузхэм тегъэпсыхьа хабзэхэр къэштэным. 2019 гъэ лъандэрэ Дзэмыхьыр КъБР-м и Парламентым Хабзэхэр зэхэлъхьэнымкІэ и комитетым и унафэщІым и къуэдзэщ.

КъишынэмыщІауэ, болэт адыгэ лъэпкъым иІэ жылагъуэ зэгухьэныгъэ нэхъ ин дыдэм - Дунейпсо Адыгэ Хасэм - и тхьэмадэу щытащ 2006 - 2009 гъэхэм. Адыгэ Іуэхур япэкіэ гъэкіуэтэным. лъэпкъым къэкІуэнум хуиІэ мурад нэхъыщхьэхэр зэгъэхъулІэным епха Іуэху щхьэпэ куэд зэф агъэк аш а лъэхъэнэм ДАХ-м хэтхэм. Пщэрылъ зышашІыжауэ шыта lуэхугъуэхэр нэхъыфlу зэфіэха хъун папщіэ, ахэр ядэлэжьаш КъБР-м. КъШР-м. Адыгэ, Абхъаз республикэхэм я Іэташхьэхэм, УФ-м и посольствэхэү Тыркум. Иорданием Сирием шыІэхэм. Апхуэдэуи ди къэралым и Президентым мызэ-мытІэу зыхуагъэзаш Іуэхугъуэ зэмылІэужьыгъуэхэмкіэ. Дзэмыхьым зэрыжи-Іэмкіэ, а республикэхэм, ди къэралым я унафэщІхэр яхузэфіэкіымкіэ дапшэши сэбэп къахуэхъуащ. Хэкупсэ нэсыр апхуэдэу хущіэкъуащ Іуэхугъуэ нэхъыщхьэхэу лъэпкъэгъэшІэрэшІэжыкъыр ным, абы и щэнхабзэм зегъэужьыным. ди тхыдэм и пэжыпІэр зэтегъзувэжыным, хэкурысхэмрэ хэхэсхэмрэ я зэпыщІэныгъэр гъэбыдэным. хамэ къэралхэм щыпсэу ди лъэпкъэгъухэм Кавказым къыхуа!э зэпыш!эныгъэхэр сытхуэдизкіиегъэфіэкіуэным, ахэр хэкүм къешэл эжыным.

Щалъхуа щІыналъэм, щыпсэу къэралым и къэкІуэнум дапшэши егъэпІейтей Дзэмысътвыр. Абы зэфІих лэжьыгъэ хьэлэлым гулъытэ лъаги игъуэтащ икій мызэ-мытізу къратащ къэрал, жылагъуэ ІэнатІэ зэмылІэужьыгъуэхэм я щыхь, фыщіэ тхылъхэр, дамыгъэхэр. Иужьрейуэ къыхуагъэфэщахэм яшышш КъБР-м и Парламентым (2017), ЩІэныгъэхэмкІэ Урысей Академием кърата шІыхь тхылъхэр (2018), КъБР-м и Іэташхьэм къыбгъэдэкІа ФІышІэ тхылъыр (2019)

Дзэмыхь Къасболэт ФІыцІэ и къуэм, зи зэфІэкІ лъагэр лъэпкъым и зыужьыныгъэм хуэзыгъэпс адыгэл шэджащэм, гуапэу дохъуэхъу и юбилеймкіэ. Ди республикэм, адыгэ лъэпкъым папщІэ илъэжь ІуэхугъуэфІхэм къахэхъуэу, ехъулІэныгъэщІэхэр зыІэригъэхьэу, псом нэхърэ нэхъапэращи, узыншагъэ быдэ иІэу иджыри куэдрэ Тхьэм игъэпсэу, игъэлажьэ! «Лъэпкъыліщ», - зыхужаіэхэр Дзэмыхьым хуэдэхэраш.

КЪАРДЭН Маритэ.

цІыхубэ артист, КъБР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат ТІыхъужь

Дунейм и щытыкІэнур

·pogoda.yandex.ru сайтым зэритымкіэ, Налшык кіэгъэпшагъэу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 15 - 16, жэщым градус 11 - 12 щы-

Зыгъэхьэзырар **ЩХЬЭЩЭМЫЩІ Изэщ**.

Лъэпкъ Іущыгъэ:)

Зым ищІэр щэхущи, тіум ящіэр нахуэщ.

щытыкіэ зэмыліэужьыгъуэм итхэри мобилизацэм ипкъ иткіэ ираджакъым. Повесткэ къызыхуэкІуауэ щхьэусыгъуэ хэха зи-Іэхэр ди деж къекІуалІэурэ дэтхэнэ зыми и щытыкІэр зэхэдгъэкlащ, - жиlащ Пахомовым. - Дзэ учётым щыщыт лъэхъэнэм къриубыдэу и узыншагъэ е социальнэ щытыкІэм зэхъуэкІыныгъэ игъуэтамэ, цІыхур езыр-езыру военкоматым къекІуалІзу и Іуэхур зытетым щыгъуазэ дищІын хуейщ. Мобилизацэм хиубыдэнукъым зи ныбжьыр нэсахэмрэ тезыр зытелъахэмрэ. КъищынэмыщІауэ, дзэм ираджэнукъым студентхэр».

Дзэ комиссарым къызэрыхигъэщамкіэ, мобилизацэм ипкъ иткіэ ираджахэр контракткіэ къулыкъу езыхьэкі зауэліхэм хуэдэ дыдэу къалъытэнущ.

Республикэм къытралъхьа

цІыху бжыгъэр дигъэкІащ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Дээ комиссар подполковник Пахомов Дмитрий республикэм и хъыбарегъащІэ ІэнатІэм

и лэжьакіуэхэм захуигъэзащ. Зэіущіэм щытепсэлъыхьащ

ПАХОМОВЫМ зэрыжи амкіэ, къэралым и дэтхэнэ субъект-

ми къытралъхьащ мобилизацэм ипкъ иткіэ пщэрылъ щхьэ-

хуэхэр. Комиссарым къызэхуэсахэр щыгъуазэ ищ ащ фо-

кІадэм и 21-м къыщыщІэдзауэ УФ-м и Президентым и Указыр

зэрагъэзащІэм икІи мы махуэхэм къриубыдэу цІыху гуп пыу

хык ахэр мобилизацэм ипкъ итк э ираджэныр Къэбэрдей

«Дэтхэнэ зы щІыналъэми къытралъхьа къалэным ипкъ ит-

кіэ ди республикэм пщэрылъ къыхуащіа зауэлі бжыгъэр

иридгъэкъуащ. Адэкіэ унафэщіэ къытіэрымыхьауэ зыри дзэм

къедджэнукъым. Мобилизацэм и япэ махуэхэм ди республи-

кэм ирашахэр иджыпсту зауэ ІэнатІэм щыхуагъэхьэзыр част-

хэм щрагъаджэ, ІэщэщІэхэм щыхагъэгъуазэ», - жиlащ Па-

ПсынщІэ дыдэу зэхаубла мобилизацэм щыуагъэ гуэрхэри

къримыкІуэу къэнакъым. Дзэ комиссарым къыхигъэщащ

абы ипкъ иткіэ псори зэрырамыджэр, атіэ и узыншагъэм,

щытыкіэм, ныбжьым, дзэ учётым зэрит іэщіагъэм елъытащ.

«Сымаджэхэри дзэм ираджэнур щхьэщызых социальнэ

щіыналъэм мобилизацэр зэрыщекіуэкіым.

Балъкъэрым къызэрыщызэтрагъэувы!энур.

«Апхуэдэр уlэгъэ хъумэ сом мелуани 3 иратынущ, дзэ къулъыкъум щыхуагъэува улахуэм хуэдитІ зы суткэм хуэзэу къыхуабжынущ дзэ операцэ хэхам хэтхэм, къищынэмыщ ауэ, улахуэмрэ дэщІыгъунхэмрэ и гъусэу, хэкІуадэмэ, дзэ къулыкъу езыхьэкІым и унагъуэм къэралым къыбгъэдэкІыу сом мелуани 5 иратынущ», - дыщ Іигъужащ Пахомов Дмитрий.

Зауэ ІэнатІэм Іуагъэхьэн ипэ къихуэу мобилизацэм ипкъ иткіэ ираджахэм егъэджэныгъэхэр драгъэкіуэкіынущ. Япэ медицинэ дэlэпыкъуныгъэр зэрагъэзащlэм хуагъэхьэзыры-

Дзэм къулыкъу щащ эну ираджахэр зауэ операцэм хэтынукъым. Нэхъапэм апхуэдэхэр къэхъуами иджы абы кІэлъыплъыныгъэ ткІий иратащ. Абыхэм я къулыкъур щрахьэкІынур Урысей Федерацэм и щІыналъэрщ. Ди республикэм щыщу щыуагъэк э дзэ частхэм яшауэ ц ыхуипщІым кърагъэгъэзэжащ. Апхуэдэу 8-м уз гъэтІылъа яІар

къэхъеижащ, адрей 2-р операцэ хэха щрагъэкІуэкІ щІыпІэм

езым я жэрдэмкіэ кіуэну мурад ящіа пэтми, я ныбжьыр илъэс

47-рэ зэрыхъум къыхэкІыу здагъэкІуам къищтакъым.

Тхыгъэри сурэтри ЖЫЛАСЭ Замир ейщ.



ІуэрыІуатэ дыщэ шхьуантэ Напэкіуэціыр ТАБЫШ Муратщ

• Гъэсэпэтхыдэ

ЛІыфІ гуэрым и пхъуитІыр



Еуэрэ-еуэрэт, жи ...

Дыщэ пыІэ къызыхуахьа хъыджэбзымрэ яжьэ хъуржын къызыхуахьа Аргуэру Іэбэри, лІым ипхъу нэхъыщІэри хъыджэбзымрэ ухагъэдамэ, дэтхэнэр къыхэпхынт? (Нэхъыбэм дыщэ пыІэ ри: къызыхуахьа хъыджэбзыр къыхах, ауэ таурыхъым и піалъэ зыщіэхэм яжьэ хъуржын къызыхуахьа хъыджэбзыр нэхъ

Атіэ федаіуэ: еуэрэ-еуэрэт, жи, зы ліыфі гуэрым пхъу дахиті иіэт. Ліыр илъэс къэс мазищ зекіуэ кіуэрти, и ежьэгъуэр къыщысым, ипхъу дахитІыр къриджэри еупщІащ:

Иджы, си хъыджэбзхэ, сэ пщэдей сожьэ, сыкъыщыкІуэжкІэ сыт къыфхуэсхьын? - жиІэри.

Нэхъыжьым и цІэр Ужьэти, Ужьэ къэпсалъэри къелъэІуащ:

- Узыншэу Тхьэм укъытхуихьыж, ди адэ, укъыщыкіуэжкіэ, дыщэ пыіэ къысхуэхь, жыжьэу къаплъэр нэхъу ищІрэ гъунэгъуу къаплъэр нэф ищју, - жијэри.

НэхъыщІэм и цІэр Данэти, Данэ къэпса-

лъэри хъуржын къыхуишиящ: - Ди адэ, узыншэу Тхьэм укъытхуихьыж! - жиІэри. - Къысхуэпхьыну сызэрынолъэІуращ: уи пшаф јэ шјалэм махуэ къэс губорэ пхуигъэжьэнущи, уи губорэ Іыхьэм яжьэу кІэрылъыр мы хъуржыным къигъэлъалъи

Ліым игукіэ: «Сыту делэ мыгъуэ мы си нэхъыщІэр!» - жиІэри, абы нэхъ къыфІимыгъэкіыу, ежьащ.

И хабзэрати, мазищкі экъикіухьащ ліым, жэщым епсыхрэ махуэм шэсыжу. Пщэдджыжьми пщыхьэщхьэми пщафіэ шіалэм губорэ игъажьэрти, къытрилъхьэрт, лым и губорэ Іыхьэр къабзэу зэпилъэщІыхьырти, яжьэр хъуржыным ирикіутэрт; щіалэм и губорэ Іыхьэр имылъэщІу ишхырти, ежьэжырт. Апхуэдэу Іэджэрэ къакіухьаи абы - Истамбыл жыпіэн, Бытырбыху жыпІэн, Куржы жыпІэн - Іэджэ! Сытми, я Іуэху зэфІэкІауэ къыздэкІуэжым, пщафіэ шіалэр, сымаджэ хьэлъэ хъури, шым къехуэхащ. Сыт и Іэмалт лІыфІым шы кхъаблэ ищІри, абы телъу къишэжащ. ЩІалэр хьэщІэщым щигъэгъуэлъри,

езыр унэм къэкІуэжащ. Ужьэрэ Данэрэ гъуэлъыжауэ псысэ жаlэу, къуажэхь джэгуу здыхэлъым, къышылъэтыжри захуэпэжащ, я адэм плъэ! Іэпліэ хуащіащ, гуфіащ, ягъэшхащ. Шхэныр зэфіэкіри, ліым ипхъу нэхъыжьыр игъэгуф ащ, дыщэ пы эр иритри:

- Мэ, си пажэ, угъурлы пхухъу! - жи эри.

Дыщэ пыІэм жыжьэу къаплъэр нэхъу ищІырт, гъунэгъуу къеплъыр нэф ищІырт. игъэгуфащ, хъуржыным из яжьэ кърит-

- Уэри, умыделэжь цІыкІумэ, яжьэ жып-Ізу улъзіуэнтэкъым! - жиІэри.

Данэ зэрыгуфізу гуфізурэ, хъуржыныр къыІихщ аби, щІихри, яжьэ идзыпІэм деж щрикіутри, къыщіэлъэдэжащ. Зэадэзэпхъур ней-нейуэ къеплъри зэплъыжащ:

А делэжь ціыкіу, - жи адэм, - ар щипкІутыжынум щхьэ зэхуэзбгъэхьэса?

Ар, ди адэ, тІум щыгъуэми зэхуэпхьэсынут, ауэ щумыкІутыпхъэ щумыкІутын щхьэкіэ, мыбы къозгъэкіутауэ аращ, - жи

- Мыр сыт мыбы жиІэ телъыджэр! - ягъэщІагъуэ зэадэзэпхъум. - Яжьэ зэхуэзыхьэс шыlэ, пхъу делэ зиlэм фlэкlа!

Итіанэ пхъу кіасэм жеіэ: Ди адэ, - жи, - мы яжьэр мыбы щызэхуумыхьэсамэ, уи ныбэм щызэхуэпхьэсынут. Уи ныбэм шызэхуэпхьэсамэ, тхьэм ещІэт уи Іуэху зыхуэзэнкІэ хъунур - сыма-

джэ ухъуни, улІэпэни? Алыхь-алыхь! - жиІэри, адэр къыщылъэтри, ІэплІэ къыхуищІащ. - Уэ зэрыжыпіэмкіэ, си пщафіэ щіалэм къефыкіыр

яжьэ узщ! Сымаджэ?

- И псэр пыт къудейщ.

НтІэ, сэ згъэхъужынщ ар, - жиІэри, Данэ и пщэ ирилъхьэжащ.

Нэхущ къэс тэджым, фалъэ из уэсэпс зэхуихьэсым, абы щалэр иригъафэурэ игъэхъужри иутІыпщыжащ.

Етіуанэ ежьэгъуэм пщафіэ щіалэм, яжьэр хъуржынкІэ зэхуихьэсщ аби, къэсыжа нэужь, Данэ хуишиящ. Хъыджэбзым хъуржыныр Іихри, тэбакъышхуэ яІэ хъунти, ар къищтэри, и адэр къеплъурэ, яжьэр абы ирикіутащ. Щрикіутэм, вагъуэр ябла нэхъей, пщІыпщІрэ лыду щыгъэ къыхокІ. Щыгъэр налкъутрэ налмэсу зэхэлъти, Данэ шызыпшІэхилъхьэм, дыгъэм хуэдэу къэлыдащ, жи, узримыгъэплъу.

Щалэр щежьэжым, Данэр пщахэдзауэ дэкІыжащ. Мазэ дэкІри, жэщибл-махуибл хьэгъуэлІыгъуэ ящІщ аби, ХьэтІохъущыкъуей къуажэкІэм пытІысхьауэ матхъэ-машхэри мэпсэу. Уи фІэщ мыхъумэ, кІуэи,

Иджы дыщэ пыІэ къызыхуахьа хъыджэбзымрэ яжьэ хъуржын къызыхуахьа хъыджэбзымрэ ухагъадэмэ, дэтхэнэр

Сосрыкъуэ и Тхъуэжьейр къызэригъуэтар

Нарт Сосрыкъуэ дэмысу Чынтыжьыр къыдыхьащ. Къыщыдыхьэм, жылэм дэсыр щышынэри, фіыуэ ягъэхьэщіащ. Арщхьэкіэ, щыдэкіыжым, жылэм я мылъкур ихьащ. Нарт Сосрыкъуэ къэкІуэжащ. Жылэм щхьэкІуэ къазэрыщыщІар Сосрыкъуэм къищІащ.

Мыбы Чынтыжьыр къэкІуащ, сыт къыфщыщар, хэт зыгъэхьэщар? - жијэри щјэупщащ. Сосрыкъуэ щ І эупщ І э щ хьэк І э, зыми къыжри І эртэкъым, Сосрыкъуэм щышынэрти. Щымыхъум, Сосрыкъуэ зы цІыхубз гуэр деж дыхьащ. ЦІыхуб-Дауэрэ вгъэхьэщІа, дауэрэ къыдыхьа?

жиІэри.

ЦІыхубзми хъуэрыбзэ защІэу жэуап къритащ: Уарэдоу, пщы БэратІ и ныкъуэщ, Уарэдоу, пщыхэ ныкъуэкъуагъуэщ, Уарэдоу, нанэ зы шу лъагъугъэ,

сэ сыщымыгъуазэ.

Уарэдоу, езыр шу гъуэзэджэт, Уарэдоу, уэ шы лъэгум къыщІихур уафэ пшэхум дрихуейт,

Уарэдоу, шы пэзджыным кърихум, Уарэдоу, гъуэгу напщІитІыр илыгъуэт, Уарэдоу, ліыхъум зилыгъуэжу, Уарэдоу, уанэгум ист.

Уарэдоў, сыт и шыфэлІыфэми

Уарэдоу, жыру и маисэр, Уарэдоу, куэпкъым щигъэлыдырт, Уарэдоу, а джэмыдэ бжьэплъхэр,

Уарэдоу, уэ и хьэщІэ нышт. Уарэдэу, а дэджэхъум и пшэрхэр,



Уарэдоу, уэ и Іэпэшыпст, Уарэдоу, Іэнэм и гуэшакіуэхэр, Уарэдоу, зэ зэщІогубжьыкІри, Уарэдоу, уэ щІэсэныр щІеуд,

Уарэдоу, нартхэ я унэр дэнэ щыіэ? Уарэдоў, нартхэ я ўнэр унэхужьыбэ куэд, Уарэдоу, хьэхужьыбэ куэд Іулъу.

Чынтыжьыр етlуанэу Сосрыкъуэ дэсу къыдыхьащ. Сосрыкъуэхэ я унэм кІуэри: - Сосрыкъуэ! - жиІэри джащ.

Нарт Сосрыкъуэ псынщізу зихуапэри щізкіащ. Сосрыкъуэ къарукіэ, ліыгъэкіэ, хахуагъэкіэ Чынтыжьым текіуэнут. Чынтыжьым и шыр щыгъутхьэм ища мащэм Сосрыкъуэ игъэлъэпэрэпащ, зыщиутхыпщІми унэхэр игъэсысащ. Сосрыкъуэ къыщыщІэкІым, Чынтыжьыр шынэри ІукІыжащ. АрщхьэкІэ Сосрыкъуэ и шы-уанэ зэтрилъхьэри кіэлъыкіуащ. Чынтыжьыр Іуащхьэм тету къеплъыхри, Сосрыкъуэ кlуэуэ щилъагъум, къехщ, зызэпэщІасэри шыбгъэкІэ зэзэуащ. Чынтыжьым и шыр ахъырзэманти, Сосрыкъуэ и шыр къигъащтэри, къихьыжыну и гугъащ. АрщхьэкІэ Сосрыкъуэ шым шхуэмкіэ жьэдэуэри, шым и жьэр Іуитхъащ, къупщхьэм щынэсым, шыр къэувыјащ. Шыр къриІуэнтІэкІри, Сосрыкъуэ и куэпкъитІымкІэ и дзажэналъэхэр икъутащ. Шыр тІысащ. Шыр щытІысым, «хъуащ иджы» жиІэри, Чынтыжьыр къеуэну къыщыбгъэдэлъадэм, зы ІэмкІэ ар, адреймкІэ шы пщІэгъуалэр иубыдри, Сосрыкъуэ ынтыжьыр кърихьэхащ.

- Пщы Бэраті и пащхьэ ихьэж, - жиіэри, Чынтыжьым и пэри, и тхьэкlумэри пиупщlащ. Сосрыкъуэ езым иукla и шым и фэр трихри, Чынтыжьым и пщэм дилъхьащ, «Пщы БэратІ деж кІуэж», жиІэри иутІыпщыжащ. Чынтыжьым къытриха

шым цізуэ Тхъуэжьей фіищащ.

• Псалъэжьхэр

Бацэр и бэщ, бзур и бынщ

♦Адэ мылъку бынгъэкІуэдщ (И адэм и мылъкум щыгумэхъу, жыхуиІэщ).

◆Анэ дэкlуэрэ лІы дэкlуасэрэ (ТІуми емыкІу пылъкъым, жыхуиІэщ).

♦Ахъшэр пшахъуэщи, гъапцІашхъуэщ (ПшащІэр хъуэр піэщіолъэлъ, піціащхъуэр піэщіолъэт, жыхуи-

♦Банэхэсрэ Къудасрэ зэхегъэгъуащэ (БанэхэскІэ зэджэр Краснодар и гъунэгъуу щыс адыгэ къуажэщ, Къудасри къалэцІэщ, Ерусэлим

жыхуаІэращ). ♦Бацэр и бэщ, бзур и бынщ (ТхьэмыщкІэщ, бын и куэдщ, жыхуиІэщ).

яхуэпщІ хъунукъым, жыхуиІэщ). **♦**Быдзышэр хьэкхъуафэм

иралІэркъым (Быдзышэм нэмыс иІэн хуейщ, жыхуи-◆Бэджэндибгъу кІуэнщ (Гуа-

щіафіэщ, гугьуехь хуэшэ чынущ, жыхуиІэщ). ◆Данэр лъапэкІэ зэрехуэ (Зэщыхуэпык ауэ къэзык ухь хихын и гугъэу к уэри, хилъцІыхубзым хужаІэу щытащ). ♦Дахэу ябз дахэу ядыжыр-

къым (Дахагъэ псор зым бгъэдэлъкъым, жыхуиІэщ). ♦Зи шыкІэр къурыкъуу зи къэрар мащІэ (Къэрарыр удэкіуэдмэ быдагъэщ, фІэщ хъуныгъэ хъугъуей, псалъэ быдэ хужаlэ).

зимыІэ цІыхуращ). ♦ЗилІ Іэмбатэм и фыз куэтэрамэщ (Зилі мыкіуэмытэм и фызри апхуэдэщ, жыхуи-

•Зэдэгъуэт нэхърэ - зэблэгъуэтык (Зы махуэм псори уи!э нэхърэ, мащ!эми, махуэ къэс зыгуэр бгъуэтмэ, нэ хъыфіщ, жыхуиіэщ).

♦Имылъ къолъэт (Фочыр нэщІщ жыпіэу уримыгъыу мылажьэурэ хуэмыху джэгу, узэдауэ къыщІэкІыу, щіэщхъу къызэрыпщыщіын пщІэнукъым, жыхуиІэщ).

♦Къратыр и Іусщ, есыхыр и мафІэщ (Зыри зылъэмыкІ хьэрычэтыншэм хужаІэ). ♦Къэзылъхуар мэупІэри, зымыпам хуолажьэ (Хъы-

джэбзыр зыщалъхуа унагъуэм йокІри, зыдэкІуам яхуолажьэ, жыхуиІэщ). ♦Нэхъыжьым щІэпхьым, нэхъыщІэм къыпщІихьыжынщ

(ПщІэ зыхуэпщІым къыпхуещІыж, жыхуиІэщ). ◆ПІастэгъэф уафэлъагъущ (ЦІыху сэбэпыншэм хужаіэ). ♦Пщым и шхын шындыр-

хъчом къекІэцІ (Дэнэ кърах-◆Бжыхьэпэ уэфІрэ пщы ми къыхуамыгъуэту хъуну-ІупэфІэгъурэ (ТІуми дзыхь къым, жыхуиІэщ). фФыз хьэдэ ліыгъапціэщ (Фыз хуэмыхур лІым еуб-

къегъапцІэ, жыхуизэурэ Іэш). ♦Хьэфэм фо из хъумэ, зэ-

(НыбэизыгъэкІэ гуотхъ шыкіа ціыхум хужаіэ). ▼ХЭМЫЛЪ ХЭЛЪХЬЭ КІУЭРИ лъэпхъуамбыщІэ хилъхьащ

(И Іыхьэ зыхэмылъым къыхьэри къэкІуэжащ, жыхуи-

♦ЦЇыхугъэ зиІэ и хьэ сыкъишх (ЦІыхугъэншэм удэпсэу нэхърэ, цІыхугъэ зиІэм нэхъыфІщ. жыхуиІэщ).



ДэкІуэн зымыда хъыджэбзым и гушыІэ

- А си анэ дыцэуэрэ, А си дыщэ плъыжь, Мы бжэр нысхуІупхыркъэ, ЩІыІэм сегъалІэри.

- Си гуащэжьыр жып Іэтэм ныпху Іусхынт. - Си псэ тІэкІур пытурэ дауэ пхужысІэн?

- А си адэ дышэуэрэ, А си дыщэ плъыжь,

Мы бжэр нысху<рпхыркъэ, ЩІыІэм сегъалІэри.

- Си тхьэмадэр жып Іэтэм, ныпху Іусхынт. - Си псэ тІэкІур пытурэ дауэ пхужысІэн?

- А си шыпхъу дыщэуэрэ, А си дыщэ плъыжь, Мы бжэр нысхуІупхыркъэ,

ЩІыІэм сегъалІэри. - Си пщыпхъу цІыкІур жыпІэтэм,

ныпхуІусхынт. - Си псэ закъуэр пытурэ дауэ пхужысІэн? - А си адэ къуэшурэ,

А си дыщэ плъыжь, Мы бжэр нысхуІупхыркъэ, ЩІыІэм сегъалІэри.

- Нэхъыжьыр жыпІэтэм, ныпхуІусхынт. - Си псэ тІэкІур пытурэ дауэ пхужысІэн?

- А сә си дәлъху дышәуәрә, А си дыщэ плъыжь,

Мы бжэр нысхуІупхыркъэ, ШІыІэм сегъалІэри. - Си шхьэгъусэр жыпІэтэм,

ныпхуІусхынти. - Си псэ тІэкІур пытурэ дауэ пхужысІэн?

ГъебжэкІ

Уэ пщащэ гурыкъыу пэ ныкъуэ,

Уэ пшашэ фіыціэу ціыхугъапціэ, Уэ пщащэ пэрикъэу пхъэтыкъыртес, Уэ пщащэ къэб ныбэу губжьых,

Уэ пщащэ бзаджэу бэджынэк Іэ ерыш, Уэ пщащэ къарэу хьэрэшкІэ, Фи деж укъыдахури, Ди деж укъэкІуащ,

Ди деж удэтхужмэ, Дэнэ укІуэжын? Уэ пщащэ пагэу сэмыркъоур зэмыкІу,

Уэ пщащэ ябгэу уекІуэталІэм къэгубжь, Уэ пщащэ пхъашэу ІэбжьанэкІэ пІастхъэ, Уэ пщащэ къуэгъуу гурымыхь,

Уэ пшашэ шІыІэу шІыкІэншэ, Сыт хуэдэ жьыуей-псыуеймэ

Дэ уэ укъытхихьэ? Уэ узэрыса мыгъуэр унэ ныкъуэщ, Уэ укъызыдэк Іуа мыгъуэр

лІы ныкъуэжьщ. Уэ хьэрэмкІэ бзаджэу,

Уэ бэджынэ бэшхыу,

Уэ зибэ пшхыр къэб цІынэу, Дэнэ мыгъуэм укъытхуиук І? Ахэр псори гушы Іэщ, Мыдэ жысІэм къедэІу: Уи нысашэм кърихьэл Гар Уахэплъэмэ, хьэзыр Іупэхущ, Хуэмыху шІэрашІэш, Пщащэм нашхьэ къыхуащІмэ, КъадэкІуа яфІощІ. Апхуэдэр зы гупу нысашэм къыдохьэ, Уэри урамы Іуэхуу, Сэри срамы Гуэхуу, ТІэкІу яІухуэмэ кІуэдыжу, Ари зы лІэужьыгъуэщ. Хьэхэр ягъэхьэкъуэу, Хьэхэр ягъэкъугъыу, Къуажэ гъунэм къикІауэ Къыдыхьэнщ уи нысашэм, Ари зы лІэужьыгъуэщ. Махъсымэ чейр ирафу, Гуфэр ягъэуфэрэнкІыу, Бэракъыр дахрэ дэкІыжу, Къыдыхьэнщ уи нысашэм, Ари зы гуп д эужьыгъуэш.

Къаншэж уэрэд

ФыкъедаІуэ, си нэхунэм сыхуэусэнущи, Емыпэс сэ жызвмыгъэІэ. ФІыхэр хужысІэнщ, Тхьэм къыдигъэхъу,

И нэхъуеифІхэр иугъэкуэд. Дунейм тетым нэхунэр я лейщ, Езыгъэлейми уи пкъыпэ хэкІщ, Уи адэ узыхэк ым уридыцэ пкъощ. Уи гушы Іэхэр гъуэмылэ палъэщ, Дышэплъым и фэр зи Іэшхьэш і ыІутель,

ІэшІыІутельыр ешІри, шхьэгьым

гъуанэм къыпхудоплъ. Данэхум ифІхэр зи куэщІырыпхъуэ, Дышэ хъар тепхъуауэ нэхунэр щысщ. Зи щысхэр афэ джэдыгу,

Уи шхьэ зымылъагъухэр

Зи щытхэр пынджыгу джанэ. ХьэшІэ къихьэмэ, гуащэ щысыр йопсалъэ, Псы жызыІэм дыжьыныбжьэр ирет, ПщІантІэм дэкІым, щІыгъунибгъур Зи дае хуэщ Іэхэр ирыбогъэкъу,

щегъэлъагъуэ, Ирикъугъэхэр зи щауэ хабзэ.

Ныуэм и нысашэщ! Нысэурэ къэсшам И шхьэцыр тІыбжьэщ, И быдзыр бжьакъуэщ, Уэ сыгуащэ махуэщ, Нысэ махуэ къэсшаи! Пхъэ дзакІэр и Іэщэщ, Пщыкъуэм тоухь, МафІэпэрыІэбэкІэ Гуащэм к Туэц Гот Гыхь. Уэ сыгуащэ махуэщ, Нысэ махуэ къэсшаи! Дэным хуэ Гэшэш, ХьэрэшэкІэ бзаджэщ, Бзаджэнаджэ бэшхщ, Зи бэ ишхыр къэбщ.

Чом зэрыдэхьэмэ -Я къехуэхыр нэхъыбэу. ЖьакІэ тхьэпэхухэри

Кхъуэхэр ягъэтэджу,

Я пыІэжьыр къракъух, Тутын уэкъулэхэу, Джэдыгулэ гъурхэу, Уэри урамы Іуэхуу, Сэри срамы Іуэхуу, Пщащэ Іуэхуи зэрамыхуэу, ТІэкІу яІухуэмэ - кІуэжыну, Ари зы гупщи, ІугъэкІ. Пщащэ хэши дахуокІуэ, Къэтшэну дызыхуэк Гуэм «Джэгум накІуэ», - жыдоІэ. «Алыхь-алыхь, сынэкІуэн, Нэху зэрышрэ сыкъэмытэдж,

ТІэкІу сымышхэу сымыкІуэн», - къыджеІэ. Гупыр кІэрыкІыжщ.

Бэджынэр зы Іэнлъэу, Мырамысэр ІэнлъитІу, АйтІури кърегъахъуэ, Зы зыІумыхуам хуэдэу, ЗызэпельэшІыхьри

Бжэри дамэдазэщ, НэбгъузкІэри къыдоплъ, Пхъэ вакъитІым къоувэ, Пхъэ вакъэбгыр зэпещІыкІ. Бжэм щынэсым, Бжэ блыпкъитІыр ныхетхъ. Шалэгъуалэр зэрощ1э, Шы уанэ зэтелъи къыхуашэ, Уанэм драхьей, Уанэ къуапэр трещІыкІ, Шыплім яфіыдощіэри, Шыпшэр зэрещІыкІ. Гу зэщ Тэщ Такънхуашэри, уфэунэри трещІыкІри, Шэрхъ тІуащІэм дохуэж. «Мывэ ущыхъу», - жаІэри,

Дуней махуэр зы мазэщ, Уарэзыуэ зы псалъэ. КъикІыр: Хъыджэбзыр зэхъуэпса щалэм дамыгъакіуэу іыхь-

Къанжэ цІыкІур дамэхущ,

лыхэм къыпаубыду щытмэ, щалэм зэрыхуигуэхур апхуэдэущ. Мазэр изти, мазагъуэщ,

Вагъуэр изти, пшэ телъщ,

Тхьэрыкъуэ пщэхум и псэ, Къуанщіэ фіыціэ дамагуэм Срытемылъхьэ.

КъикІыр: хъыджэбзыр Лъэпкъым лІы иратынущ, ауэ езыр дэкІуэну хуейкъым. Хъыджэбзаплъэ къыхуэкІуахэм и гурыгъузыр зэрахуијуэхур апхуэдэ псалъэщ.

Мазэр изщи, мазагъуэщ, Мазэр зэгуэзри, Вагъуэр зырыз хъуащ.

КъикІыр: Хъыджэбзым хуэпсэлъауэ щытмэ, и гур фіы хуащіыжыну, сыт хуэдэ мыхъумыщІэри зэрыкІэрыщэщыкърагъэкІыу ар

ЩІагъыбзэхэр



Си джанэ хужь пщампІэм Іуданэ фІыцІэкІэ

УкъыкІуэцІрымыкІ. КъикІыр: Мыр фызым и дэлъхум лым жријзу аращ: «Уи шып-

Хугу мыгу хьэнтхъупсым Къундэпсо гуащ (э КъысхухыумыкІэ. КъикІыр: хъум къыбжиІэжащ», «ди Щалэр зэшыпхъуитым я гугъу къыумыщІ», - къри-

гъэкІыу щабэу зэрехъурджа-

уэ псалъэщ.

хъыджэбз нэхъыщІэм къыжриІа псалъэщ. Лъахъстэн вакъэ сыт и гъащІэ?

нэхъыжьым пылъурэ нэхъы-

щІэм ехъуэпсэжати, щІалэм

Псырэ дагъэрэ. Сызэрыплъэну зы гъуджэ, Сынопсэльэну зы псальэ, СынрикІуэну зы лъагъуэ. КъикІыр:

Псэлъыхъу кІуа щіалэм зэфІэгъэкІ щІа́гъуэ зэримыІэр дагъуэу зэрыхуалъагъур кърагъэкІыу ауанышІу жраІэ псалъэщ.

Ущ, ущ, піащэрыдж,

Псыгъуэрыджыр

Чийм къыдоплъ.

КъикІыр: ЩІалэм къишэнути, къыхихынур имыщІзу гугъу ехьырт, гу зыхуищІауэ пщащиті иІэти. Ауэ щыхъум, хъыджэбзитІым цы яритащ мыр къалэн ящищІри: «Хэт япэ цыр ипщІрэ, иришрэ, иджрэ, зэlуищэрэ цей

схуищІрэ джэгум къихьмэ, ар къэсшэнщ», - жери. Пащэ-псыгъуэ жимыіэу, зым ейр псынщІзу иухри хэгъэрейхэм.

адрейр егугъуурэ ихьащ, куэдрэ иІыгъащ, щихьым, мо тІур уджу тету щилъагъум, мыр аращ.

Мо лъэщІэс бзу цІыкІум.

Модэ еплъ, нанэ,

КъикІыр: Хъыджэбзыр зыдэкІуэну щалэм и къуэшым и цэр Дзыгъуэти, «пщыкъуэцІэр хуэбзыщІынукъым», жиІэурэ, и анэм ліы иритын идэртэкъым. Ар зэрибзыщІыфынур къригъэщІэн щхьэкІэ лъэщіэс щіагъым къыщіэжа дзыгъуэмкІэ хъыджэ-

бзым и Іэпэр ишийри ар

ИнагъкІэ жыпІэнумэ, Махъшэм феупщІ. Жьакіэкіэ жыпіэнумэ, Ажэм феупщІ. Сэ фыкъызэдаІуэмэ, Фызыхуейр вжесІэнщ.

жиІауэ аращ.

КъикІыр: Мыр хьэщІзу кІуахэм я нэфэ щІагъуэ ХЪЫЖЬЫМ къраплъыртэкъым, шалэт, яфіэціыкіути, абы къыхэкікіэ яжриіауэ аращ

Ныуэжьым и нысашэ

Уэ сыгуащэ махуэщ, Нысэ махуэ къэсшаи! Нысэишэр къэхъуащ, Щалэгъуалэр къынос, Хьэзырылъэ нэщІхэу, Фоч нэшІ зэрахьэу, Хьэхэр ягъэхьэкъуу,

Я тІыхъуфэ зы лъакъуэ,

Сыкъызэрытэджуи



Экономикэ

Политикэ

Кавказ Ищхъэрэ Жылагъуэ Ivaxv

ЦІыхубз тепщэхэр нэхъыбэ мэхъу



Европэр цІыхубз унафэщІхэм я жьауэ зэрыщ эувэм гу лъумытэну гугъущ. Италием фокіадэм и кіэм щиуха нобэрей Италием и ціыхубз хэхыныгъэми а гупсысэр щІегъэбыдэ.

ПОЛИТИКЭМ щекіуэкіым апхуэдизкіэ псынщізу зехъуэжри, зы хъыбарыр бгъэщІэгъуэн умыухыурэ, ад- къым. Берлускони Сильвио рейр къыкІэлъокІуэ. Тхьэма- и тетыгъуэм министр нэхъ хуэ зыбжанэ ипэкіэ, Фин- щіалэ дыдэу (илъэс 31-рэ) ляндием и премьер-министр хэта хъыджэбзым иджы Марин Саннэ ефэ-ешхэ премьер-министр тахътэр гуэрым хэту, хуэмыфащэу зыкъызэригъэлъэгъуамкІэ ягъэкъуаншэри, и ІэнатІэр фІэкІуэд пэтащ. Акъыл хурикъури, хъыджэбзыр «гурэ псэкІэ цІыхубэм къыхуагъэгъуну елъэГуащ». Чэф хъуа щхьэкІэ, и лъым наркотик сыт бгъэлажьэ щІэмыхъу-

Тэтчер и фэ зэзыплъыж хэкуэгъу Муссолини и фа-Трасс Элизабет Инджылы- шист партым хэтхэм «я на- гъуэгу, итlанэми хабзэкlэ зым и премьер-министр зэ- тlэм тегъэуар». Псалъэхэм я къекlуэкlхэр къызэтенэным рыхъурэ. Иджы Италиеми мыхьэнэм зыгуэр къикІыж- нэхъ хузунэтІахэм хабжэ. хъыбар къојукі фокјадэм и 25-м и кІэм нэса хэхыны- Іэм дэбгъуэн щыІэкъым. гъэм «макъхэм» я нэхъыбэр Мелони Джорджие щыІэрыхьауэ. Ар зи ліыкіуэ «Италием и къуэшхэр» партым и хуэдэу, упщ эр нахуэу егъэув лускони сыт щыгъуи тэмакълъабжьэр фашизмэм и адэу урым гуащэм. - Сыт абы ап- кіыхьагъ хурикъуащ УФ-м къалъытэ Муссолини зэры-

хуэм-хуэмурэ рапхым куэд егъэгузавэ. И анэр бэзэрым хадэхэкІхэр щызыщэ цІыхубзу зэрыщытар щагъэгъупщэркъым пажэм. «Сыанэщ, сычыристанщ, сыитальянщ, сы-Джорджиещ», - жиlэу, lэфракіэкіэ утыкур зэрызэбгритхъуами, Мелони хьэл щабэ иІэў гурыщхъуэ уигъэщІырирагъапщэ. Илъэсым и пэм

Сыт узэрыщыгугъ хъунур Мелони Джорджие и тепщэгъуэм? «Тхьэр, Хэкур, унахэтауэ къыщыщІэмыкІакІэ, гъуэр» - а псалъэ дахэхэрщ «Италием и къуэшхэм» я ур? къыхуеджэныгъэр зыщІэ-Мазэ хъуакъым Маргарет тыр. Ардыдэхэрт абыхэм я мэ, мелони джорджие жи

Мелони илъэс 45-рэ ири-

къуащ. Италием иджыри

къэс цІыхубз тепщэу зэи те-

такъым.

«Сыт абыхэм унагъуэр бийуэ къыщІалъытэр? - и ныкъуэкъуэгъухэм хуэдизу щІыщышынэр? Жэ- фІыкІэ гурыІуэну.

уап тынш иІэщ а упщІэм. Унагъуэр дэ ди купщІэ нэхъыщхьэу зэрыщытырщ. Ди купщІэу щыт псоми дыхагъэкіыжу, ныбэм и пшылі нэгъэса дащІыну хэтщ Аращ абыхэм дэ цІыхуу зыкъыщІэтлъытэж ди лъэпкъри, ди динри, цІыхухъуу е цІыхубзу дыкъызэрагъэщІари, унагъуэу дызэрыпсэури натіэрыуапіэ щіащіар. Сэ сызэрыитальяныр, сызэрычыристаныр, сызэрыцІыхубзыр, сызэрыанэр жысІэ хъужынукъым, ахэр зэреплъымкіэ. Къэралым и цІыху гуэр, хъурэ бзырэ мыгурыІуэгъуэу, адэ-анэ езанэ е етІуанэ - апхуэдэу сызэджэжын хуейщ. Лъабжьи лъэпкъи зимы ожыгъэ гуэру фіэкіа сыщымытыжмэ, ахъшэм зи нэр къыщригъэпхъуа езыхэм зэрыхуейуэ сыкъагъэсэбэпыфынущ, зэи къэмыпІэтІэуэжын пщылІ нэгъэса къысхащІыкІынущ. Ишхынымрэ ирифынымрэ фІэкІа къызыфіэмыіуэхуж псэущхьэ! Ар зэрыдмыдэрщ ахэр апхуэкъыщІытщышынэр! Дэтхэнэ цІыхуми игъэлъапІэ псэм и къулеягъыр тхъумэну дызэрыхуейр. Ядэми ямыдэми, абы нэхърэ нэхъ

къым. Ди хуитыныгъэрщ ахэр зи нэщэнэр» Италиер Евросоюзым хыхьэ къэралхэм инагъкІэ я ещанэщ. Мелони зыхэт партыр «ижь егъэлея», нэгъуэщІу жыпіэмэ, зи занщіэр зи рыхущытым зэрызихъуэжынышхуэ щымыІэми, «Укъимыкlуэт, Италие!» партым и едауэ нэхъыжь, илъэс 85-м ит Бер-

лъапіэ щыіэкъыми, яфіэт-

хъумэнущ дэ ар абыхэм.

унагъуэм

дыкъикІуэтыну-

Хэкум,

щхьэкІэ

Адыгэшым хуэпэжа хъыджэбз-офицер

Надя илъэс 12 щрикъум.

уей Іэзэти, сабийр куэдрэ

шым пэіэщіэу иіыгъынт? Ду-

хощыж зыри зыбгъэдэзы-

мыгъэхьэ шы емылыджыр

псынщізу ізфіыкізкіз къы-

кІум шыгухухэм зэнтхъ къа-

фІидыгъуурэ и шым ири-

кІыу, Алкид щынэ ІэрыпІым

хужыпІэныр мащІэт. Ажалыр

къилъыхъуэм ещхьу, ар жэ-

щым кхъэм, бгъуэнщІагъым,

унэ кіыфіым, мэзым кіуэ-

фІынут. Тобэ къихьыжу са-

бийр зэзышэлІэжа и анэр

егъэлеяуэ ткІийти, апхуэдиз

зи жыджэрагъ пщащэр цы

дыкІыным ирихулІэрт. Ара-

гъэнщ и чэзур къыщысым, а

псор зыхуэмыхьыж Надя

зыкъихуапэу дзэм щІыхы-

АпщІондэху кІыфІ хъууэ и

анэм и уэздыгъэр зэригъэун-

кІыфіу, Надя и адыгэшыр

щэхуу къыщІишырти, Камэ

псыежэхым и Іуфэм кІуэрт.

Абдежым шыбг ціахуціэм

зытридзэрти, ущІэпхъуэну-

мэ, къеблагъэ. Итlани, унэм

щІэсхэм закъримыгъащІэу,

нэху мыщ щІыкІэ хъыджэб-

зыр къэсыжырти, шыри и пІэ

Нэхъ къэжэпхъа иужь,

пщащэр нэхъ зыхэзагъэ и

адэм къэзакъ фащэ хури-

гъэдри, Алкид хуиту шэсыну

хуит ищІащ. Езым ищІэхэми

хъыджэбзым

гъэрэ

иригъэувэжырт.

«хахуэщ»

ещхьу Надя и ужь иуващ.

Хъыджэбзым



Іуэхум хуэгъэпса. «Коновод» цІэр зезыхьэ интернет хэщіапіэр топсэ- йоуэри и адэм Алкид зи ціэ лъыхь япэ хэку зауэшхуэм адыгэш къещэху. Езыри шуціыхухъу щыгъынкіэ зияфІыхэта, урыс тхакіуэ Дуровэ Надеждэ. ровэм и гукъэкіыжхэм къы-Ди дежкіз а ціэр лъапіз ещі хъыджэбзым нэхъыф дыдэу илъагъу, зауэм зэрыкіуа Алкид адыгэшу зэры- зэрихьэхуар. Хъыджэбз ціы-

1817 гъэм «штабс-рот- гъэшхырт. Арати, куэд дэмымистр» цІэр зэрихьэу, дзэм къыхэкІыжа Дуровэ Надеждэ Пушкинри Белинскэри фІыкІэ зытепсэльыхьа тхакІуэ Іэзэщ. Япэу и Іэдакъэ къыщіэкіа «Шууей пщащэ» тхылъыр апхуэдизкіэ хъэті гъэщІэгъуэнкІэ тхати, языныкъуэхэм Надеждэ и цІэvнэцІэр Пушкин Александр и псевдоним я гугъаш.

«Урыс цІыхубз телъыджэм зэІуищэным, тхыпхъэхэр хии лІыгъэхэр щыдгъэщІазыщыдогъэгъуэкІэ, дэ гъупщэ, - етх «Коновод»-м, ар и гъуэгуанэ шэджашэм и ціыкіу ціыхухъу щыгъынкіэ закъуэ зэрытемыувар. Дуровэм ныбжьэгъу пэжу и ащ хьар. Алкид цІэр зезыхьэ адыгэ-

Дзэм къыщыхутэн ипэкіэ,

хъыджэбзым гъащІэ гъуэгу гъэщІэгъуэн иришэжьат. Пщащэм и анэм апхуэдизкІэ къуэ иІэну хуейти, зэрыжа-Іэмкіэ, ипхъу къилъхуагъащІэр илъагъу хъуртэкъым. Зэгуэрым, гуимэм ису гъуэгу здытетым, сабийм и гъы макъым зэгуигъэпа цІыхубзыр къэгубжьри, Надя цІыкІур щхьэгъубжэмкІэ къыдидзащ. Илъэс иримыкъуа, лъы къыкіуэціыжу гъуэгум телъ сабий цІынэр гусархэм къагъуэтри, и адэм хуахьыхъыджэбз цыкІур езыр зыхэт дзэм здихьри, абдежым щытепсэм, фіэкірати, пщащэм сэлэт 300-ри, гусар уанэри, и дэлъшэсу, Іэщэр и джэгуалъзу, анэм крита дыщэ лэрыпсри къым.

пшашэм и зауэ гъуэгуанэм здрихьэжьащ.

- Хэт уи цІэр щІалэм? къеупщІащ Надя зыхыхьа къэзакъ полкым и командирыр.

- Александр.

Офицерым хъыджэбзым ещхьу бгы псыгъуэ зиІэ къэзакъ щІалэм зэрыщыгуфІыкІам хуэдэ дыдэу, ишри хуигъэщІэгъуащ.

Іэджэрэ къэзакъхэр Надя-Александр къыщыхьэрт, уи шыр къэгъажэ къыжраІэу. АрщхьэкІэ Алкид къытекІуэн зэрахымытыр ищІэ пэтми, зэи идакъым. Хэт ищІэрэ, къышІагъэщынкІэ гузавэрэт?

1807 гъэм езыр зыхэт полкыр Пруссием щагъакіуэм, Надя и гур къыхэузык ащ. Си адэр дауэ хъуну, сэ саукІмэ? ТхылъымпІэ напэ къищтэри, хъыджэбзым нэпскіэ игъэпскІа тхыгъэ кІыхь и адэм хуигъэхьащ, емыупщІу унэр зэрибгынар къыхуигъэгъуну лъаІуэу.

1807 гъэм Дуровэр Польшэм шыІэ шуудзэм хэту Гутштадт, Гейльсберг, Фридкъалэхэм щызауэ франджыхэм япэщІэтащ. Урыс офицер гуэр гъэрыпІэм къызэрыришыжам щхьэкІэ. Александров Александр зыфІэзыщыжа пщащэ-гусарым «корнет» цІэр къратри, дамыгъэ лъапІи къыхуагъэфэщат. Бородино деж шекІуэкІа зауэзэрылІми хэтащ хъыджэбзыр, иужькІэ ар Куту-Михаил и штабым шугъусэу ягъэкІуащ.

Япэ хэку зауэшхуэр екlуэкІыху Надя и псэм и хъумакІуэу щыта адыгэш Алкид и вагъуэри махуэ гуэрым ижащ. Зэгуэрым хъыджэбзым и шыр псы иригъэфэну зыІэпыщІиудри, ишауэ. бжыхьхэм елъэурэ зиуlэжат. УІэгъэ хъуар къахуегъэла-

Уэс щІыІэмылым хэту, Надеждэ и шым и кхъащхьэм махуишкІэ бгъэдэташ. Езым къуаншэу зыкъилъытэжырт. Щхьэ мышэсарэ? Щхьэ Іэдэжэу иришэжьа? Ауэ нэпс щІэгъэжыпІи къыхуэнатэкъым. Унтер-офицер къыкІэлъыкІуам иджы Дуров унэиригъэсащ. Зэгуэр, езыр цІэр зезыхьэ хъыджэбзыр жащ. Ари, и щхьэгъусэ Іуры- къыщалъхуа фокІадэм и штабым ириджэрт. Арати, Ізбэгъуейм щыхэмызагъэм, 17-м дыгъэ къыкъуэкІым и куэдрэ мыгупсысэу, Надя и бзийхэр и адэм и сэшхуэм шыщ эри, и сэшхуэри, и кІэрахъуэхэри, и шы уанэри щегъэжьауэ Астахов зи унэ- тхьэ иlуащ ар и гъащ э псом къигъанэщ, Алкид и кхъаціэ гусарым анэмэт хуи- зыкіэримыхыну. Махуэшхуэ щхьэм сэлам ирихыжри. щіащ. Къэзакъ щіалэм хузэ- тыгъэу и адэм кърита сом полкым къыхэкіыжащ. Шы куэд иІащ иджыри Надя, ауэ гъэсэныгъэ иритащ, шым хум кърита дыщэ сыхьэтри, и Алкид и пІэ зыри къиувэфа-

бийр гупым щІыхашэфыр? УпщІэм

и жэуапыр хьэзырщ - и закъуэу,

зыри къыхуэмейуэ зыкъызэри-

лъытэжырщ. Гулъытэрэ лъагъуны-

«джей щІыхум» хэзэрыхьын дэнэ

къэна, гъунэгъум пхуекІуэкІыну-

къым, ар и унэм щынасыпыфіэщ.

Апхуэдэр зы бзаджащІэми къы-

хуэгъэпцІэнукъым. КъызэрыщІэ-

кіымкіэ, шіэпхъаджашіэхэр үй

ІыхьлыхэмкІи къобгъэрыкІуэ. Къы-

хуащІ унафэр ямыгъэзащІэмэ.

щымыщІэ ныбжьыщІэр



Тэрч Іуфэ къыщызэтрагъэувыіэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и чемпионатым и гуп нэхъыщхьэм и тющірэ ещанэ джэгугъуэм хыхьэ зэіущіэхэр жэпуэгъуэм и япэ махуэхэм щыіащ.

ЗЭПЭЩІЭТЫНЫГЪЭХЭР къызэІузыхахэм яхэтащ «Спартак-Д»-мрэ «Кэнжэмрэ». Зэхьэзэхуэм и медалхэм ящыщ иджыри зыІэрызыгъэхьэну Іэмал зиІэ налшыкдэсхэм я унэ къыщрагъэблэгъат турнир таблицэм и кlэух увыпlэхэм къыщызэтеувыlа, зэпеуэм къыхамыгъэкlыныр зи къалэн нэхъыщхьэ кэнжэдэсхэм я командэр. Зэlущlэм жэуапыншэ топиплІ щыдэзыгъэкІа хэгъэрейхэр етхуанэ увыпІэм къыщынащ. «Кэнжэм» епщыкіуханэ хэщіыныгъэр игъуэтауэ адэкіэ бэнэныгъэм пещэ.

Зэхьэзэхуэр зэрыщІидзэрэ пашэныгъэр зыІэщІэзымыгъэкla «Автозапчасть»-м иджыри къыдэщіхэр игъэгуфіащ. Жэпуэгъуэм и 1-м бахъсэндэсхэм бжыгъэшхуэкІэ хагъэщІащ «Ислъэмейр». Пашэхэм дагъэкlа топихым щыщу плІыр (!) и фІыгъэщ Бэчбо Мурат. Ислъэмейдэсхэм я топ закъуэр дигъэкІащ Къул Азэмэт.

Турнир таблицэм зэкlэлъхьэужьу къыщыкlуэ «Малка»-мрэ «ЛогоВАЗ»-мрэ я зэlущlэр Каменномост щекlуэкlащ. А джэгугъуэ махуэм зэхэта зэпэщІэтыныгъэхэм хуэдэуи иджырейми текІуэныгъэр къыщихьащ хэгъэрей командэм икІи тІури здэщыта увыпІэм къыщынэжащ. Балъкъ Іуфэ щыщ гупым яхэту топитІкІэ къыхэжаныкІащ Джэрыджэ Заурбэч.

Зэпеуэм и медаль нэхъыщхьэхэм жыджэру щІэбэн «Тэрчымрэ» «Искра»-мрэ нэхъ лъэщыр зэхамыгъэкlavэ Алътуд щызэбгъэдэкІыжащ икІи ещанэ, епліанэ увыпіэхэм къыщызэтеувы ахэщ. Топ зырызкіэ командитіми къыщыхэжаныкlащ Унащіэ Жантемыррэ («Искра») Сэхъу Аслъэнрэ

Зэхьэзэхүэм и турнир таблицэм зэхъуэк ыныгъэшхүэ халъхьакъым «Урыхумрэ» «Шэджэм-2»-мрэ. Анзорей щызэхэта зэlущlэм текlуэныгъэр къыщихьащ топитху дэзыгъэкla хэгъэрейхэм. Урыхудэсхэм я текІуэныгъэм топищкІэ хэлъхьэныгъэ хуищ ащ Гъажэ Ислъам. Зэрызэ къыхэжанык ащ Гъажэ Мухьэмэдрэ Шагъыр Аскэрбийрэ.

КъыкІэлъыкІуэ хэщІыныгъэр «Шэрджэсым» иригъэгъуэтащ «Псыгуэнсум». Зэхьэзэхуэм хэт командэхэм ящыщу зи ебгъэрыкІуэныгъэр нэхъ мыхьэнэншэ шэджэмдэсхэм я командэм хэгъэрейхэм я гъуэм дигъэк ыфар топит къудейщ ахэр зейр Дыщокъуэ Къасболэтщ. Псыгуэнсум и футболистхэр убыдыпіэншэт икіи блэнейрэ хьэщіэхэм я гъуэр хагъэщіащ. Тіорытіэ къыхэжаныкіащ Гъуэтыж Алимрэ Хьэвеящхьэ Аслъэнбэчрэ.

Джэгугъуэм и топ нэхъыбэ дыдэ щыдагъэкla хъуащ «Къэбэрдеймрэ» «Родник»-мрэ яйм. Нэхъ мащ эу зэпеуэм и дыжьын медалхэм щыгугъ псынэдахэдэсхэм икъукіэ джэгукіэ зэтеубла къагъэлъэгъуащ. Шэджэм Етіуанэ щызэхэта зэпэщІэтыныгъэм топипщІ дигъэкІыну хузэфІэкІащ икІи турнир таблицэм етіуанэ щхьэзакъуэ увыпіэр щиубыдащ «Родник»-м. Псынэдахэм и командэм и текlуэныгъэм топиплікіз хэлъхьэныгъэ хуищіащ Насирли Руслан, щэнейрэ и хьэрхуэрэгъухэм я гъуэр хигъэщащ Чэртбий Темболэт. «Къэбэрдейм» дигъэкlа топищри зи фІыгъэр Хуболов Аслъэнщ. Иджырей зэlущlэм иужькlэ налшыкдэсхэм я командэр япэу хъуащ топищэ къызыхудагъэк а гуп.

Иужьрейурэ зэхэта зэlущlэхэм япэ къихуэу фокlадэм и 28-м ирагъэкІуэкІыжащ епщыкІуиянэ джэгугъуэм щыщу ягъэ-Іэпхъуауэ щыта «Ислъэмеймрэ» «Родник»-мрэ я зэпэщІэтыныгъэр. Джэгум жэуапыншэ топищ щыдэзыгъэк а хьэщ эхэм я очко бжыгъэхэм иджыри хэлъхьэныгъэф хуащ ащ.

А махуэ дыдэм зэхэтыжащ тющірэ етіуанэ джэгугъуэм щыщу ягъэ эпхъуауэ щыта зэlущі эгъэщі эгъуэн. Джылахъстэнейм щызэпэщІэтащ «Тэрчымрэ» «Автозапчасть»-мрэ. Иужьрей джэгугъуэхэр жыджэру езыгъэкlуэкlа хэгъэрейхэр иджыри кlащхъэ хъуатэкъым. Зэпеуэр зэрыщlидзэрэ зэи къыхамыгъэщіа бахъсэндэсхэм япэ хэщіыныгъэ шагъуэташ Тэрч Іуфэ. ХьэщІэхэм я гъуэр щэнейрэ хигъэщІащ Пщыншэ Аркадий.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и чемпионатым и дивизион нэхъыщхьэм и тющрэ ещанэ джэгугъуэм зэхэта зэІушІэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр кърикІуаш: жэпуэгъуэм и 1-м - «Спартак-Д» (Налшык) - «Кэнжэ» (Кэнжэ) - 4:0, «Автозапчасть» (Бахъсэн) - «Ислъэмей» (Ислъэмей) - 6:1, «Малка» (Малка) - «ЛогоВАЗ» - (Бабугент) - 4:1; жэлуэгъуэм и 2-м -«Искра» (Альтуд) - «Тэрч» (Тэрч) - 1:1, «Урыху» (Урыху) -«Шэджэм-2» (Шэджэм Етіуанэ) - 5:3, «Псыгуэнсу» (Псыгуэнсу) - «Шэрджэс» (Шэджэм) - 7:2, «Къэбэрдей» (Налшык) -«Родник» (Псынэдахэ) - 3:10.

ДызыхуэкІуэ зыгъэпсэхугъуэ махуэхэм зэхэтынущ: «Шэджэм-2» - «Автозапчасть», «Кэнжэ» - «Къэбэрдей», «Ислъэмей» - «Искра», «Тэрч» - «Спартак-Д», «Шэрджэс» - «Урыху», «ЛогоВАЗ» - «Псыгуэнсу», «Родник» - «Малка» зэlущlэхэр.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ФІ.	T.	Ο.
1. «Автозапчасть»	20	18	1	1	95-17	55
2. «Родник»	20	15	2	3	80-29	47
3. «Тэрч»	20	14	2	4	82-28	44
4. «Искра»	21	13	2	6	65-45	41
5. «Спартак-Д»	20	11	4	6 5 8 7	71-34	37
6. «Малка»	20	12	0	8	58-39	36
7. «ЛогоВАЗ»	20		4	7	45-47	31
8. «Шэджэм-2»	21	9 9 7	3	9	51-67	30
9. «Урыху»	21	7	3	11	53-79	24
10. «Ислъэмей»	21	6	3	12	47-69	21
11. «Псыгуэнсу»	21	6	2	13	45-81	20
12. «Кэнжэ»	21	4	1	16	46-85	13
13. «Къэбэрдей»	21	3	0	18	41-101	9
14. «Шэрджэс»	21	3 2	3	16	28-86	9

2016 гъэ лъандэрэ зи хъыбар къэІу «Джей щІыхум» («Синий кит») аргуэру и лъэужь къигъэнащ. Интернет джэгум здыхэтым, щіалэ ціыкіу гуэрым «иужьрей унафэр» къыІэрыхьэри, унэ зэтетым зыкъридзыхыжащ. Насып иІэти, уІэгъэхэм илІыкІакъым. ЩІэрыщІзу щІыдопщытыкІ ин-

ГЪАЩІЭМ къыщыхъу псори нэхъ гуащІзу зыхэзыщІз ныбжьыщІзхэрш фІы зигу имылъхэр зэщакІуэр. «Джей щІыхур» фІэшыгъэ куэд зиІэ апхуэдэ къэгъэпцІэкІэ Іэмалхэм язщ. «ЗозыгъэукІыж джэгукіэхэр» - къызэщі эубыда фіэщыгъэу яющ зи гугъу тщы, сабийхэр здыхалъафэ гупхэм. Дауэ ахэр зэрылажьэр? Щхьэусыгъуэ зырызкІэ сабийхэр къыщохутэ «джей щІыху», «унэ щэху» е нэгъуэщІ цІэхэр зезыхьэ интернет гупхэм. Набдзэгубдзаплъэу къакІэлъыплъ адэ-анэхэм зэраlэщlэкlын Іэмали къагъуэтыф сабийхэм. ИщхьэкІэ зи гугъу тщІа щІалэ цІыкІум и анэр щыгъуазэу зы «аккаунт» иІэ пэтми, щэхуу нэгъуэщІ зэрихьэу къыщІэкіащ.

тернет джэгукІэ сабийхэм зезы-

гъзукіыж щіэпхъаджащіэхэм я

ІэбэкІэр.

«Джей щІыхум» и Іуэхум апхуэ- ЩІэпхъаджащІэхэм дизкІэ зиубгъуащи, уеблэмэ «СылІэным къэнэжа махуэ 50» и цІэу къралъхьэ сабийхэм я щхьэкутхылъ щыІэщ. Япэ махуэм щегъэжьауэ щІэпхъаджащІэхэм за- хъуам яхурикъуну, ятекІуэну къа- гъзубыдэну гугъущ, сабийм зы- хуимытыжыр? ЗыкъыппащІэн пап-пызыщІа сабийм унафэ гуэр ма- гъэгугъзурэ, сабийхэр къэгъазэ зи- къыпызыщІэхэр къыздитхыкІыр щІэ, дамыгъэ щхьэхуэхэр щыІэщ: хуэ къэс игъэзэщіэну кърат. Пса- мыіэж щыхупіэм ирашаліэ. лъэм папщіэ, и іэм джей сурэт трищІыхьыну, уІэгъэ зищІыжыну, къинэмыщІхэр. Махуэ 49-рэ дэкІа шажьэмэ, «джей щІыхур» къазэнэужь, иужьрей унафэр - и псэр рыфІэщІым хуэдэу зэрымышына-Іэмал щхьэхуэкІэ хихыжыну унафэ гъуэр, журналистхэм хьэгъапхъагъ къыхуащі. Махуэ 50-кіэ уи дзыхьым къагъэлъагъуэ хуэдэу жызыіэхэм гъэм уезышаліэ интернет гупхэр къыкіэлъыкіуэр къаіэрыхьэн пап-

«Джей щІыхум» зыхевмыгъэлъафэ!



хьэн щыІэ, ари - укъимылъагъуу. лІэныгъэр хуитыныгъэм и дамыгъэ хуэдэу цым. Апхуэдэ щыкізу яцыхуу

ГъэщІэгъуэнращи, иджыпсту зищІысыр къэпщІэну и лъэужь епщіэт сабийм и щхьэм пхуимылъ- уаіууэнущ. Абы къикіыр щіэпхъа-

малкІэ зезыгъэукІыжыр абы хебкъэбгъуэтыну **ЗЭРЫМЫТЫНШЫМ**

къыхэкІыу. «Джей щІыхум» зыхашэ Урыным, Украинэм щыщ сабийхэр. Психологхэм зэрыжаіэмкіэ, ліэны-

джащіэхэм къащхьэщыжын къы- апхуэдизу щіэбэгъуам и щхьэусызэрагъуэтарщ. ЦІыхур зиукІыжы- гъуэр ныбжьыщІэхэм зэманым я ным езыхуліар хабзэм ирашаліэ нэхъыбэр я закъуэ зэрырахьэпэтми, ныбжыьщ эхэм интернет 1э- к ырщ. Дауэ-т э адэ-анэхэм къызэращІэнур я сабийр и щхьэ зэры-«пщэдджыжь сыхьэти 4-рэ дакъикъэ 20-м сыкъэгъэуш», «унафэм сожьэ», «сыджэгуну сыхуейщ», сейм, Къыргъызым, Къэзахъста- къинэмыщІхэр уи напэкІуэцІым тептхэн хуейщ. Ныбжьыщ эхэр илэрей унафэхэм итхьэкъуа нэужь, щіэ, къыжраіэр ягъэзащіэ. Сыт са-

мыр е мор фІыуэ плъагъухэм етщІэнущ къыжраІэурэ, къыхэкІыжыпІэ къратыркъым. Сыт хуэдэ хэкІыпІэ щІэныгъэліхэм къагъэлъагъуэр? Япэр сабийр хамэгу-хамащхьэу къэмыгъэтэджын, цІыхум хэшэн, фІыуэ зэрыплъагъур и фІэщ пщІын. Сабийхэр, псом хуэмыдэу ныбжьыщІэхэр, сыт хуэдэ зэмани зэуэршэрылІэн, дзыхь зыхуищІ цІыху хуэныкъуэщ. ЕтІуанэр - зыгуэркІэ апхуэдэ гуп бзаджэхэм хэзэрыхьа хъуами, ахэр зыгъэлажьэхэр узыпэмылъэщын лъэщыгъэ зыбгъэдэлъ гуэру къащымыхъун хуэдэу, къызэрыгуэкі бзаджащізу зэрыщытыр къагурыгъэlуэн хуейщ. Ар шэч зыхэмылъыжщ, сыту жып-

акъылыншэу зэрыщытыр. «Махуэкум» и къыдэкІыгъуэр зыгъэхьэзырар ЧЭРИМ Марианнэщ.

Іэмэ, «джей щІыхум» и щэхур зэхагъэкІыну хуежьахэм къащІащ

къадэджэгур къызэрыгуэкІ ныб-

жыщіэ ціыху псынщіэў е балигъ

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр: ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщі-Къаншокъуэ редактор), Эллэ *(жэуап зыхь секретарь)*, **Къардэн Маритэ**, Къумахуэ Аслъэн, щІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ



ТЕЛЕФОНХЭР:

редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

Къыдэзыгъэкіхэмрэ редакцэмрэ я хэщіапіэр: 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щіыналъэ Іуэхущіапіэм ятхащ ПИ № ТУ07-00117-м щІэту.

Индексыр П 5894 Тиражыр 1.736 Заказыр №2017



Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкіэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

ШЫТКЪЫМ

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщіэныгъэхэмкіэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

МЫ КЪЫДЭКІЫГЪУЭМ ЕЛЭЖЬАХЭЩ:

жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэкі Соня, редактору Чэрим Марианнэ, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт *(1, 2-нэ нап.)*, Нэужьокъуэ Заирэ (3, 4-нэ нап.).

КомпьютеркІэ газетым и теплъэр *ящіащ* Дол Маринэ, Ныр Саидэ. Сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ.

357600, Ставрополь край, Есэнтіыгу къалэ. Никольскэ уэрам, 5-А

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі.